

Ročník 1995

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 41

Rozeslána dne 4. srpna 1995

Cena Kč 18,50

O B S A H:

155. Zákon o důchodovém pojištění
156. Vyhláška České národní banky o vydání zlatých mincí po 1000 Kč
157. Vyhláška České národní banky o vydání zlatých mincí po 2500 Kč
158. Vyhláška České národní banky o vydání zlatých mincí po 5000 Kč
159. Vyhláška České národní banky o vydání zlatých mincí po 10 000 Kč

155

ZÁKON

ze dne 30. června 1995

o důchodovém pojištění

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Rozsah působnosti

(1) Tento zákon upravuje důchodové pojištění (dále jen „pojištění“) pro případ stáří, invalidity a úmrtí živitele [§ 4 odst. 1 písm. d) a e)].

(2) Organizaci a provádění pojištění, povinnosti pojištěných osob, příjemců dávek a zaměstnavatelů a jejich odpovědnost v pojištění a pojistné na pojištění (dále jen „pojistné“) upravují zvláštní zákony.¹⁾

§ 2

Účast na pojištění

(1) Účast na pojištění je povinná pro fyzické osoby (dále jen „osoby“) uvedené v § 5. Pojištění se mohou dobrovolně účastnit též osoby uvedené v § 6.

(2) Pojištěncem se pro účely pojištění rozumí osoba, která je nebo byla účastna pojištění.

§ 3

Způsobnost osob v právních vztazích pojištění

(1) Způsobnost osoby mít v právních vztazích pojištění práva a povinnosti vzniká narozením a zaniká smrtí, popřípadě prohlášením za mrtvého.

(2) Způsobnost osoby vlastními právními úkony nabývat v právních vztazích pojištění práv a brát na sebe povinnosti vzniká dosažením zletilosti,²⁾ pokud se dále nestanoví jinak. Způsobnost k uplatnění nároku na plný invalidní důchod a částečný invalidní důchod [§ 4 písm. b) a c)] vzniká ukončením povinné

školní docházky; přiznáním tohoto důchodu vzniká způsobilost podle věty první.

(3) Osoba, která nemá způsobilost k právním úkonům podle odstavce 2, musí být zastoupena zákonným zástupcem; kdo je zákonným zástupcem nezletilých, stanoví zvláštní zákon.³⁾

§ 4

Druhy důchodů a jejich výše

(1) Z pojištění se poskytují tyto důchody:

- a) starobní,
- b) plný invalidní,
- c) částečný invalidní,
- d) vdovský a vdovecký,
- e) sirotčí.

(2) Výše důchodu se skládá ze základní výměry a z procentní výměry. Základní výměra se stanoví pevnou částkou a procentní výměra se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. a) až c), nebo z procentní výměry důchodu zemřelého, jde-li o důchody uvedené v odstavci 1 písm. d) a e).

ČÁST DRUHÁ

ÚČAST NA POJIŠTĚNÍ

HLAVA PRVNÍ

OKRUH POJIŠTĚNÝCH OSOB

§ 5

(1) Pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni

- a) zaměstnanci v pracovním poměru,
- b) osoby ve služebním poměru,

¹⁾ Zákon ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 590/1992 Sb., zákona ČNR č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.

Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.

²⁾ § 8 odst. 2 občanského zákoníku.

³⁾ Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění zákona č. 132/1982 Sb. a zákona č. 234/1992 Sb.

- c) členové družstva, jestliže nejsou v pracovněprávním vztahu k družstvu, ale vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni,
 - d) společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže nejsou v pracovněprávním vztahu k této společnosti, ale vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni,
 - e) osoby samostatně výdělečně činné,
 - f) zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti,
 - g) soudci,
 - h) členové obecních zastupitelstev, jestliže jsou jim vypláceny odměny jako dlouhodobě uvolněným členům obecních zastupitelstev,⁴⁾
 - ch) poslanci Poslanecké sněmovny a senátoři Senátu Parlamentu,
 - i) prezident republiky, členové vlády, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu a ředitel Bezpečnostní informační služby,
 - j) dobrovolní pracovníci pečovatelské služby,
 - k) pěstouni, kteří vykonávají pěstounskou péči ve zvláštních zařízeních,
 - l) osoby zařazené k pravidelnému výkonu prací ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě,
 - m) osoby, které se soustavně připravují na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let,
 - n) osoby vedené v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, a v rozsahu nejvýše tří let též po dobu, po kterou jim toto hmotné zabezpečení nenáleží, s tím, že tato doba tří let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod,
 - o) osoby se změněnou pracovní schopností připravující se pro pracovní uplatnění,
 - p) osoby konající vojenskou službu v Armádě České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání a vojáky v další službě,⁵⁾
 - q) osoby konající civilní službu,
 - r) osoby pečující o dítě ve věku do čtyř let nebo o dítě ve věku do 18 let, je-li dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči,
 - s) osoby pečující osobně o blízkou převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo blízkou částečně bezmocnou osobu starší 80 let,
 - t) poživatelé plného invalidního důchodu z českého pojištění, a to do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod podle § 32; za poživatele plného invalidního důchodu se pro účely účasti na důchodovém pojištění považují též osoby, které nepobírají plný invalidní důchod, avšak splňují podmínky nároku na tento důchod a pobírají výsluhový příspěvek nebo příspěvek za službu podle zvláštních zákonů,⁶⁾
 - u) osoby pobírající dávky nemocenského pojištění (péče) nahrazující ušlý příjem po skončení výdělečné činnosti, která zakládala nemocenské pojištění, z něhož jsou tyto dávky vypláceny.
- (2) Za zaměstnance v pracovním poměru [odstavec 1 písm. a)] se pro účely tohoto zákona považuje též osoba činná v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik.
- (3) Osobou uvedenou v odstavci 1 písm. r) se rozumí rodič dítěte, osoba, již bylo dítě svěřeno do pěstounské péče rozhodnutím soudu nebo již bylo dítě svěřeno do péče rozhodnutím příslušného orgánu, a manžel (manželka) rodiče dítěte, jestliže rodič zemřel nebo opustil domácnost; rodičem se zde rozumí též osvojitel dítěte. Muž se považuje za osobu uvedenou v odstavci 1 písm. r), jen pokud podal přihlášku k účasti na pojištění nejpozději do dvou let od skončení péče o dítě; nepodal-li v této lhůtě tuto přihlášku, nelze ho považovat za osobu uvedenou v odstavci 1 písm. r).
- (4) Účast na pojištění osoby uvedené v odstavci 1 písm. s) vzniká, jen pokud podala přihlášku k účasti na pojištění nejpozději do dvou let od skončení péče o blízkou osobu; ustanovení odstavce 3 části věty druhé za středníkem platí zde přiměřeně.

§ 6

(1) Pojištění jsou účastny též osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění a účast na pojištění se týká doby jejich

- a) vedení v evidenci úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, pokud jim po dobu této evidence

⁴⁾ Nařízení vlády č. 262/1994 Sb., o odměnách členům zastupitelstev v obcích.

⁵⁾ § 37 odst. 2 písm. b) branného zákona.

⁶⁾ § 33 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č. 226/1992 Sb.

§ 116 až 119 zákona ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění zákona č. 26/1993 Sb.

§ 119 až 123 zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.

nenáleží hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání,

- b) soustavné přípravy na budoucí povolání studiím na střední nebo vysoké škole v České republice, s výjimkou doby prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let [§ 5 odst. 1 písm. m)],
- c) výdělečné činnosti v cizině po 31. prosinci 1995, jedná-li se o osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a), c) a e); za dobu přede dnem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem.

(2) Pojištění jsou účastny též osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění a doba pojištění těchto osob podle § 11 a § 13 odst. 1 trvala aspoň jeden rok. Účast na pojištění osob uvedených ve větě první je však možná v rozsahu nejvýše deseti let; za dobu přede dnem podání přihlášky je přitom účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu jednoho roku bezprostředně před tímto dnem.

§ 7

Podle tohoto zákona se přiznává plný invalidní důchod též osobám, které nebyly účastny pojištění, avšak splňují podmínky stanovené tímto zákonem (§ 42 odst. 1).

HLAVA DRUHÁ

PODMÍNKY ÚČASTI NA POJIŠTĚNÍ

Díl první

Podmínky účasti zaměstnanců a dalších skupin osob vykonávajících pracovní nebo obdobnou činnost

§ 8

Osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až l) a odst. 2 jsou účastny pojištění podle tohoto zákona,

pokud jsou účastny nemocenského pojištění (péče) podle zvláštních předpisů.⁷⁾

Díl druhý

Podmínky účasti osob samostatně výdělečně činných

§ 9

(1) Pojištění jsou účastny osoby samostatně výdělečně činné [§ 5 odst. 1 písm. e)], pokud vykonávají samostatnou výdělečnou činnost na území České republiky a splňují dále stanovené podmínky.

(2) Za osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely pojištění považuje osoba, která

- a) vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo
- b) spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.⁸⁾

(3) Výkonem samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 2 písm. a) se rozumí

- a) provozování zemědělské výroby, hospodaření v lesích a na vodních plochách, je-li osoba provozující tuto výrobu a hospodaření zapsána do evidence podle zvláštního zákona,⁹⁾
- b) provozování živnosti na základě oprávnění provozovat živnost podle zvláštního zákona,¹⁰⁾
- c) činnost společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti vykonávaná pro tuto společnost,¹¹⁾
- d) výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů,¹²⁾ pokud se podle prohlášení osoby konající tuto činnost jedná o soustavný výkon,

⁷⁾ Zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění zákona č. 16/1959 Sb., zákona č. 58/1964 Sb., zákoníku práce č. 65/1965 Sb., zákona č. 67/1965 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákona č. 88/1968 Sb., zákonného opatření Předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 73/1982 Sb., zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 306/1991 Sb., zákona ČNR č. 550/1991 Sb., zákona ČNR č. 582/1991 Sb., zákona č. 235/1992 Sb., zákona ČNR č. 589/1992 Sb., zákona ČNR č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 308/1993 Sb., zákona č. 182/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.

Zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, ve znění zákona č. 58/1964 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákonného opatření Předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona ČNR č. 37/1993 Sb., zákona č. 308/1993 Sb., zákona č. 182/1994 Sb. a zákona č. 118/1995 Sb.

⁸⁾ § 13 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 259/1994 Sb. a zákona č. 149/1995 Sb.

⁹⁾ § 12a a 12b zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, ve znění zákona č. 219/1991 Sb.

¹⁰⁾ § 10 a 13 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

¹¹⁾ § 76 a násl. a § 93 a násl. obchodního zákoníku.

¹²⁾ Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb., zákona č. 468/1991 Sb. a zákona č. 318/1993 Sb.

e) výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů,¹³⁾ která není uvedena v písmenech a) až d); podmínkou zde je, že tato činnost je konána mimo pracovněprávní nebo obdobný vztah,

f) výkon činností neuvedených v písmenech a) až e) a vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu;¹⁴⁾ za výkon těchto činností se však nepovažuje pronájem nemovitostí (jejich částí) a movitých věcí.¹⁵⁾ Podmínkou zde je, že podle prohlášení osoby konající tyto činnosti se jedná o soustavný výkon.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná je účastna pojištění jen jednou, i když vykonává několik činností uvedených v odstavci 3, popřípadě spolupracuje při výkonu několika těchto činností nebo současně koná činnosti podle odstavce 2 písm. a) a b).

(5) Kde se dále hovoří o samostatně výdělečné činnosti, rozumí se tím též spolupráce při výkonu této činnosti [odstavec 2 písm. b)].

§ 10

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění, pokud její příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení dosáhl v kalendářním roce aspoň šestinásobku částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu (§ 15 věta první a § 107 odst. 2); přitom je rozhodná výše částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu, která platí k 1. lednu kalendářního roku, za který se posuzuje účast na pojištění. Příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení se posuzují podle zvláštního zákona.¹⁶⁾

(2) Šestinásobek uvedený v odstavci 1 se sníží o polovinu částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu (odstavec 1 část věty první za středníkem), za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc nebyla vykonávána samostatná výdělečná činnost, a za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na nemocenské z nemocenského pojištění osob samo-

statně výdělečně činných, popřípadě pobírala takové nemocenské, vykonávala službu v ozbrojených silách (civilní službu) nebo pobírala peněžitou pomoc v mateřství (peněžitou pomoc) z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných. Kalendářními měsíci, v nichž podle věty první po celý měsíc nebyla vykonávána samostatná výdělečná činnost, se rozumí kalendářní měsíce před měsícem, v němž byla zahájena samostatná výdělečná činnost, a kalendářní měsíce po měsíci, v němž byla ukončena samostatná výdělečná činnost.

(3) Osoba samostatně výdělečně činná, která nesplňuje podmínky účasti na pojištění podle odstavců 1 a 2, je v kalendářním roce účastna pojištění, jestliže se přihlásila k účasti na pojištění za tento rok; lhůty pro podání přihlášky k účasti na pojištění stanoví zvláštní zákony.¹⁷⁾ Ustanovení předchozí věty platí obdobně i pro část kalendářního roku, v němž účast na pojištění vznikla nebo zanikla podle odstavce 4 nebo 5.

(4) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění vzniká dnem 1. ledna kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 a 2 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 3, nejdříve však dnem, v němž začala vykonávat (znovu vykonávat) samostatnou výdělečnou činnost; účast na pojištění nemůže přitom vzniknout přede dnem, od kterého je oprávněna samostatnou výdělečnou činnost vykonávat.

(5) Účast na pojištění osoby samostatně výdělečně činné zaniká dnem 31. prosince kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 a 2 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 3. Účast na pojištění osoby samostatně výdělečně činné však zaniká nejpozději dnem,

a) kterým osoba samostatně výdělečně činná ukončila samostatnou výdělečnou činnost. Za ukončení samostatné výdělečné činnosti se považuje též přerušení této činnosti, pokud toto přerušení trvalo aspoň šest kalendářních měsíců po sobě jdoucích; to neplatí, byla-li samostatná výdělečná činnost přerušena z důvodů uvedených v odstavci 2 větě první,

¹³⁾ Např. zákon ČNR č. 128/1990 Sb., o advokacii, zákon ČNR č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), zákon ČNR č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky, zákon ČNR č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a o Komoře daňových poradců České republiky, zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, zákon ČNR č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění zákona č. 164/1993 Sb. a zákona č. 275/1994 Sb.

¹⁴⁾ § 7 odst. 2 písm. b) zákona ČNR č. 586/1992 Sb.

¹⁵⁾ § 9 odst. 1 písm. a) a b) zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 323/1993 Sb. a zákona č. 259/1994 Sb.

¹⁶⁾ Zákon ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona ČNR č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 149/1995 Sb.

- b) kterým zaniklo osobě samostatně výdělečně činné oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- c) od kterého osoba samostatně výdělečně činná podle svého prohlášení přestala vykonávat samostatnou výdělečnou činnost soustavně, pokud jde o osoby uvedené v § 9 odst. 3 písm. d) a f),
- d) od kterého byl osobě samostatně výdělečně činné pozastaven výkon její činnosti, nebo
- e) od kterého se osoba samostatně výdělečně činná odhlásila z účasti na pojištění z důvodu přerušení samostatné výdělečné činnosti na dobu aspoň dvou kalendářních měsíců po sobě jdoucích po dni, ve kterém se odhlásila, ne však dříve než dnem, který bezprostředně předchází dni, ve kterém se odhlásila z této účasti.

ČÁST TŘETÍ ZÁKLADNÍ POJMY

HLAVA PRVNÍ DOBA POJIŠTĚNÍ A NÁHRADNÍ DOBA POJIŠTĚNÍ

§ 11

(1) Dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění

- a) osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l) a odst. 2, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné, a doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. m) a n),
- b) osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až l) a odst. 2 nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém nebyly dosaženy příjmy započitatelné do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona¹⁷⁾ proto, že tyto osoby nevykonávaly činnost zakládající účast na pojištění ani nepobíraly dávky nemocenského pojištění nahrazující ušlý příjem. Podmínka zaplacení pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou, i když zaměstnavatel pojistné na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojistné odvést; zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba zaměstnávající pojištěnce v pracovním poměru a dalších pracovních vztazích, nebo k níž je pojištěnec v jiném právním vztahu zakládajícím účast na pojištění podle tohoto zákona.

(3) Dobou pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e) je též

- a) v kalendářním roce, do něhož spadá den, od něhož se přiznává důchod (dále jen „rok přiznání důchodu“), doba před tímto dnem, jestliže tyto osoby zaplatily do dne podání žádosti o přiznání důchodu zálohy na pojistné splatné do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, v němž byla podána tato žádost,
- b) kalendářní rok, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud byly za tento kalendářní rok zapláceny zálohy na pojistné splatné za tento rok a doplatek na pojistném ještě nebyl splatný přede dnem podání žádosti o přiznání důchodu.

§ 12

(1) Náhradní dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. o) až u); podmínkou pro to, aby se tato doba účasti na pojištění hodnotila jako náhradní doba pojištění, je, že byla získána na území České republiky a že doba pojištění trvala aspoň jeden rok. U doby uvedené v § 5 odst. 1 písm. r) se nevyžaduje péče o dítě na území České republiky.

(2) Nestanoví-li se v tomto zákoně jinak, hodnotí se pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry důchodu náhradní doba pojištění stejně jako doba pojištění.

§ 13

(1) Za dobu pojištění se považují též doby zaměstnání získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem; jde-li však o dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990, hodnotí se tato doba, jen pokud bylo za ni zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za náhradní dobu pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let.

§ 14

(1) Kryjí-li se doby pojištění navzájem, započte se pro stanovení celkové doby pojištění pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry důchodu jen ta doba, jejíž zápočet je pro pojištěnce výhodnější; totéž platí, kryjí-li se navzájem náhradní doby pojištění nebo doba pojištění a náhradní doba pojištění.

(2) Tutéž dobu péče o dítě podle § 5 odst. 1 písm. r) nelze započítat současně více osobám; peč-

¹⁷⁾ Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

valo-li o dítě současně více osob, započte se tato péče jako náhradní doba pojištění té osobě, která pečovala v největším rozsahu. Ustanovení předchozí věty platí obdobně i při péči o blízkou osobu podle § 5 odst. 1 písm. s).

HLAVA DRUHÁ VÝPOČTOVÝ ZÁKLAD

§ 15

Výpočtovým základem je osobní vyměřovací základ (§ 16), pokud nepřevyšuje částku 5000 Kč. Převyšuje-li osobní vyměřovací základ částku 5000 Kč, stanoví se výpočtový základ tak, že částka 5000 Kč se počítá v plné výši, z částky osobního vyměřovacího základu nad 5000 Kč do 10 000 Kč se počítá 30 % a z částky osobního vyměřovacího základu nad 10 000 Kč se počítá 10 %.

§ 16

(1) Osobní vyměřovací základ je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odstavce 4 až 6), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

(2) Roční vyměřovací základ pojištěnce se stanoví jako součin úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok a koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 1).

(3) Vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona¹⁷⁾ a za dobu před 1. lednem 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných před 1. lednem 1996. Do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 se pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání)¹⁸⁾ a náhrada za ztrátu na služebním příjmu (platu) po skončení neschopnosti k službě.¹⁹⁾

(4) Vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 doby, které se podle předpisů platných před tímto dnem vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku. Vyloučenými dobami jsou po 31. prosinci 1995, pokud se nekryjí s dobou účasti na pojištění

osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v § 16 odst. 3 větě druhé, doby

- a) pobírání dávek nemocenského pojištění (péče) nahrazujících příjem z výdělečné činnosti,
- b) pobírání plného invalidního důchodu,
- c) po které pojištěnec byl poplatníkem pojistného na pojištění, nelze-li zjistit výši jeho vyměřovacích základů,
- d) výkonu vojenské služby v Armádě České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání a vojáky v další službě,⁵⁾ a výkonu civilní služby,
- e) péče o osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. r) a s),
- f) studia uvedené v § 5 odst. 1 písm. m),
- g) vedení v evidenci úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání po dobu, po kterou mu náleží hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání,
- h) přípravy pro pracovní uplatnění osob se změnou pracovní schopnosti,
- ch) ode dne přiznání důchodu do konce roku přiznání důchodu, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2 a 3, a doby před dosažením 18 let věku, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2.

(5) Činí-li součet vyloučených dob uvedených v odstavci 4 větě druhé písm. e), f) a h) více než 1825 kalendářních dnů, omezí se počet těchto vyloučených dob nad 1825 kalendářních dnů na jednu polovinu.

(6) Doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e) uvedená v § 11 odst. 3 písm. b) se považuje za vyloučenou dobu do zjištění výše pojistného podle skutečného příjmu ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení (§ 10 odst. 1).

§ 17

(1) Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu se stanoví jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, vynásobeného přepočítacím koeficientem (odstavec 4), a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu činí vždy nejméně hodnotu 1.

(2) Výši všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok stanoví vláda nařízením do 30. září následujícího kalendářního roku, a to ve výši průměrné

¹⁸⁾ § 195 a § 206 odst. 2 zákoníku práce.

¹⁹⁾ Např. § 92 odst. 2 zákona ČNR č. 186/1992 Sb., § 106 odst. 2 zákona č. 154/1994 Sb..

měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za kalendářní rok; výše všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok nesmí být přitom nižší než výše všeobecného vyměřovacího základu za bezprostředně předcházející kalendářní rok.

(3) Pro stanovení ročního vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o jeden rok předchází roku přiznání důchodu, a za rok přiznání důchodu činí koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu vždy hodnotu 1.

(4) Přepočítací koeficient se stanoví jako podíl průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za první pololetí kalendářního roku, který o jeden rok předchází roku přiznání důchodu, a průměrné měsíční mzdy zjištěné Českým statistickým úřadem za první pololetí kalendářního roku, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu. Výši přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, stanoví vláda nařízením do 30. září kalendářního roku, ve kterém stanoví tento všeobecný vyměřovací základ. Přepočítací koeficient činí vždy nejméně hodnotu 1; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa.

§ 18

(1) Rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní rok, ve kterém pojištěnec dosáhl 18 let věku, a kalendářní roky předcházející.

(2) Pokud roku přiznání důchodu bezprostředně předchází kalendářní rok, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, jsou rozhodným obdobím tyto dva kalendářní roky. Přiznává-li se důchod ode dne, který spadá do kalendářního roku, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, je rozhodným obdobím tento kalendářní rok. Podle předchozích vět se postupuje, pokud doba mezi dosažením 18 let věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, přesahuje 30 dnů, a není-li celá doba mezi 18. rokem věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, vyloučenou dobou.

(3) Pokud doba mezi dosažením 18 let věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, nepřesahuje 30 dnů, nebo je-li celá doba mezi 18. rokem věku a dnem, od kterého se přiznává důchod, vyloučenou dobou, anebo přiznává-li se důchod pojištěnci mladšímu 18 let, jsou rozhodným obdobím rok přiznání důchodu a předcházející kalendářní roky, v nichž měl pojištěnec vyměřovací základ.

(4) Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3), prodlu-

žuje se rozhodné období před rok 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.

(5) Pokud počet kalendářních roků zahrnutých do rozhodného období podle odstavců 1 a 4 je nižší, než se stanoví v odstavci 1 větě první, je rozhodným obdobím tento nižší počet kalendářních roků.

§ 19

(1) Starobní, plný invalidní a částečný invalidní důchod pojištěnce, který pobírá nebo pobíral některý z těchto důchodů nebo důchod za výsluhu let, nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, než kolik činí výpočtový základ stanovený podle § 15 z osobního vyměřovacího základu, z něhož byl vyměřen dřívější důchod, vynásobeného koeficientem stanoveným jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází rok přiznání důchodu, a všeobecného vyměřovacího základu za předposlední kalendářní rok rozhodného období, z něhož byl zjištěn osobní vyměřovací základ při přiznání dřívějšího důchodu. Pokud rozhodné období, z něhož byl vyměřen dřívější důchod, nečiní aspoň dva kalendářní roky, stanoví se tento koeficient jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází rok přiznání důchodu, a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářní rok, v němž byl dřívější důchod přiznán. Pokud pojištěnec pobíral více důchodů, použije se nejvyšší výpočtový základ stanovený podle věty první a druhé.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně v případě, že dřívější důchod byl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku podle předpisů platných před 1. lednem 1996, s tím, že průměrný měsíční výdělek se považuje za osobní vyměřovací základ; rozhodující je přitom průměrný měsíční výdělek neomezený podle těchto předpisů a rozhodné období podle těchto předpisů, z něhož byl tento průměrný měsíční výdělek zjištěn.

HLAVA TŘETÍ

DALŠÍ POJMY

§ 20

Dítě

(1) Dítětem se pro účely tohoto zákona rozumí dítě vlastní nebo osvojené, a pokud se dále nestanoví jinak, též dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

(2) Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě

manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu, a dítě manžela, zemřel-li druhý rodič dítěte nebo není-li znám.

(3) Za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 21 až 23),
- b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo
- c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

(4) Po skončení povinné školní docházky se do 18. roku věku považuje za nezaopatřené dítě také dítě, které je vedeno v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, s výjimkou případu, kdy mu hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání nenáleží z důvodů uvedených v § 14 odst. 1 písm. d) až f) zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 578/1991 Sb.

(5) Za povinnou školní docházku²⁰⁾ se pro účely tohoto zákona považuje též

- a) docházka do desátého ročníku speciální základní školy, zvláštní školy nebo pomocné školy,
- b) období školních prázdnin navazujících na ukončení období školního vyučování školního roku, v němž dítě dovrší poslední rok povinné školní docházky, pokud v této době nezačalo vykonávat výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nezačalo pobírat hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání.

Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání

§ 21

Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje

- a) studium na středních a vysokých školách v České republice,²¹⁾ s výjimkou studia při zaměstnání a kombinovaného studia, je-li dítě v době takového studia výdělečně činn alespoň v rozsahu uvedeném v § 27 nebo pobírá-li hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, a studia po dobu výkonu vojenské základní (náhradní) služby, civilní služby nebo za trvání služebního poměru

příslušníků ozbrojených sil; za studium na středních a vysokých školách v České republice se považuje též studium na středních a vysokých školách v cizině, pokud podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je postaveno na rovně studia na středních a vysokých školách v České republice,

- b) příprava pro pracovní uplatnění ve výcvikových zařízeních pro občany se změněnou pracovní schopností a ve speciálních školách.

§ 22

(1) Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání na střední škole podle § 21 písm. a) začíná nejdříve od počátku školního roku prvního ročníku školy. Jestliže žák začal plnit studijní povinnosti před tímto dnem, začíná jeho soustavná příprava na budoucí povolání dnem, kdy začal tyto povinnosti plnit.

(2) Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání na střední škole se považuje také

- a) doba od skončení výuky v jednom školním roce do počátku následujícího školního roku, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu,
- b) doba školních prázdnin bezprostředně navazujících na skončení studia, pokud dítě nezačalo vykonávat výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nezačalo pobírat hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, nestalo-li se studentem vysoké školy.

§ 23

(1) Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání na vysoké škole podle § 21 písm. a) začíná nejdříve dnem, kdy se dítě stává studentem vysoké školy, a končí dnem, kdy dítě ukončilo vysokoškolské studium.

(2) Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také

- a) doba od skončení studia na střední škole do dne, kdy se dítě stalo studentem vysoké školy, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu,
- b) kalendářní měsíc následující po kalendářním měsíci, v němž dítě ukončilo vysokoškolské studium, pokud dítě nezačalo vykonávat výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nezačalo pobírat hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání.

²⁰⁾ § 34 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákona č. 171/1990 Sb. a zákona č. 138/1995 Sb.

²¹⁾ Zákon č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 188/1988 Sb., zákona č. 171/1990 Sb., zákona č. 522/1990 Sb., zákona č. 134/1993 Sb., zákona č. 190/1993 Sb., zákona č. 331/1993 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky č. 49/1994 Sb., zákona č. 256/1994 Sb. a zákona č. 138/1995 Sb.

Zákon č. 172/1990 Sb., o vysokých školách, ve znění zákona č. 216/1993 Sb., zákona č. 46/1994 Sb. a zákona č. 192/1994 Sb.

§ 24 Osoby blízké

Za osoby blízké se pro účely tohoto zákona považují manželé, příbuzní v řadě přímé, děti uvedené v § 20 odst. 1, sourozenci, zeť a snacha, a to kteréhokoli z manželů.

§ 25 Pracovní úraz a nemoc z povolání

(1) Pracovním úrazem se pro účely tohoto zákona rozumí úraz, který se za pracovní nebo služební považuje podle pracovněprávních předpisů nebo předpisů upravujících služební poměry. Za pracovní úraz se považuje též úraz, který pojištěnec utrpěl při přípravě k obraně České republiky nebo pojištěnec, který není vojákem z povolání ani vojákem v další službě,⁵⁾ při výkonu služby v Armádě České republiky anebo pojištěnec při výkonu činnosti prováděné v rámci civilní služby podle pokynů osoby, u níž se koná civilní služba, nebo v přímé souvislosti s takovým výkonem; to platí obdobně pro onemocnění vzniklé při výkonu těchto služeb.

(2) Kde se v tomto zákoně dále hovoří o pracovním úrazu, rozumí se tím též nemoc z povolání. Prováděcí předpis stanoví, které nemoci se považují za nemoci z povolání.

§ 26 Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav

Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely tohoto zákona považuje nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok.

§ 27 Výdělečná činnost

Výdělečnou činností se rozumí činnost osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l) vykonávaná v rozsahu, který zakládá účast na pojištění.

ČÁST ČTVRTÁ DŮCHODY HLAVA PRVNÍ STAROBNÍ DŮCHOD

Díl první

Podmínky nároku na starobní důchod

§ 28

Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného

věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.

§ 29

Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně

- 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod podle § 32 (dále jen „důchodový věk“), nebo
- 15 let a dosáhl aspoň 65 let věku, pokud nesplnil podmínky podle písmene a).

§ 30

Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže

- získal dobu pojištění nejméně 25 let,
- byl veden nepřetržitě po dobu nejméně 180 kalendářních dnů v evidenci uchazečů o zaměstnání u úřadu práce, a
- ke dni uplynutí doby podle písmene b) do dosažení důchodového věku mu chybí nejvýše dva roky.

§ 31

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku též, jestliže

- získal dobu pojištění nejméně 25 let, a
- do dosažení důchodového věku mu chybí v období do 31. prosince 2000 nejvýše tři roky, v období od 1. ledna 2001 do 31. prosince 2006 nejvýše čtyři roky a v období po 31. prosinci 2006 nejvýše pět roků.

(2) Starobní důchod podle odstavce 1 se přiznává nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu.

(3) Přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29 a 30.

§ 32

(1) Důchodový věk činí

- u mužů 60 let,
- u žen
 - 53 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí,
 - 54 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti,
 - 55 let, pokud vychovaly dvě děti,
 - 56 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo
 - 57 let,

pokud pojištěnci dosáhli tohoto věku do 31. prosince 1995.

(2) U pojištěnců, kteří dosáhnou věkových hranic uvedených v odstavci 1 v období od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2006, se důchodový věk stanoví tak, že ke

kalendářnímu měsíci, ve kterém pojištěnec dosáhl této hranice, se přičítají u mužů dva kalendářní měsíce a u žen čtyři kalendářní měsíce za každý i započatý kalendářní rok z doby po 31. prosinci 1995 do dne dosažení věkových hranic uvedených v odstavci 1, a za důchodový věk se považuje věk dosažený v takto určeném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni takto určeného kalendářního měsíce.

(3) Po 31. prosinci 2006 činí důchodový věk, pokud pojištěnci nedosáhli důchodového věku podle odstavce 1 nebo 2,

- a) u mužů 62 let,
- b) u žen
 1. 57 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí,
 2. 58 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti,
 3. 59 let, pokud vychovaly dvě děti,
 4. 60 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo
 5. 61 let.

(4) Podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod je splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků; to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat.

Díl druhý

Výše starobního důchodu

§ 33

(1) Výše základní výměry starobního důchodu činí 680 Kč měsíčně.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu podle doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a podle doby pojištění získané po vzniku nároku na tento důchod. Do doby pojištění získané do 18 let věku a po vzniku nároku na starobní důchod se nezahrnují náhradní doby pojištění. Výše procentní výměry starobního důchodu činí nejméně 770 Kč měsíčně.

§ 34

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod 1,5 % výpočtového základu.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní ani plný invalidní důchod, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1 % výpočtového základu. Doba kratší než 90 kalendářních dnů, která nebyla zhodnocena podle předchozí věty jako doba pojištění, se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod, pokud se tak získá celý rok doby pojištění, a to v rozsahu potřebném pro toto přičtení; na žádost pojištěnce se doba uvedená ve větě první nezvýší podle věty první a přičte se k době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod, a to v rozsahu uvedeném v žádosti pojištěnce. Za výkon výdělečné činnosti se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu nepovažují doby pracovního volna bez náhrady příjmu a neomluvené nepřítomnosti v práci a doby uvedené v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a).

§ 35

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 30, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje o 1 % výpočtového základu za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku; výše procentní výměry po snížení však nesmí být nižší, než je částka uvedená v § 33 odst. 2 větě třetí.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod do dosažení důchodového věku vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní ani plný invalidní důchod, přepočte po skončení této výdělečné činnosti na žádost tak, že se doba této výdělečné činnosti po dni, od kterého byl přiznán starobní důchod, přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a současně se o tuto dobu zkrátí doba, za kterou se snižovala výše procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1. Ustanovení § 34 odst. 2 věty třetí platí zde obdobně.

(3) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavců 1 a 2 se ode dne dosažení důchodového věku zvyšuje obdobně podle § 34 odst. 2.

§ 36

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje o 0,6 % výpočtového základu za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku; výše procentní výměry po snížení však nesmí být nižší, než je částka uvedená v § 33 odst. 2 větě třetí.

(2) Ustanovení § 34 odst. 2 a § 35 odst. 2 platí zde obdobně; výkonem výdělečné činnosti po vzniku nároku na starobní důchod podle § 34 odst. 2 se přitom rozumí výkon této činnosti ode dne dosažení důchodového věku.

Díl třetí

Souběh starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti

§ 37

(1) Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, nenáleží

- a) v období dvou let po vzniku nároku na tento důchod v těch kalendářních měsících, v nichž
 1. příjem z výdělečné činnosti, s výjimkou samostatné výdělečné činnosti, přesáhl dvojnásobek částky životního minima platné pro jednotlivce, který je poživitelem starobního důchodu,²²⁾ k prvnímu dni kalendářního měsíce výkonu této činnosti; příjmem se zde rozumí též dávky nemocenského pojištění nahrazující ušlý příjem,
 2. poživitel starobního důchodu je výdělečně činný v cizině, a to i po část měsíce, nebo
- b) v období do konce kalendářního roku, v němž poživitel starobního důchodu dosáhl věku vyššího o dva roky, než činil věk v kalendářním roce, v němž vznikl nárok na starobní důchod podle § 29, pokud vykonává samostatnou výdělečnou činnost, a to v těch kalendářních měsících, ve kterých je povinen platit zálohy na pojistné na důchodové pojištění z měsíčního vyměrovacího základu, který je vyšší než dvojnásobek částky životního minima platné pro jednotlivce, který je poživitelem starobního důchodu, ke dni 1. ledna příslušného kalendářního roku.

(2) Výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 30 nebo § 31, nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytováno hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání; ode dne dosažení důchodového věku se posuzují podmínky pro výplatu starobního důchodu obdobně podle odstavce 1 písm. a) a b).

(3) Starobní důchod se vždy vyplácí poživiteli tohoto důchodu, pokud dosáhl věku 65 let, i když je výdělečně činný.

HLAVA DRUHÁ

PLNÝ INVALIDNÍ DŮCHOD

Díl první

Podmínky nároku na plný invalidní důchod

§ 38

Pojištěnec má nárok na plný invalidní důchod, jestliže se stal

- a) plně invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku plné invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo
- b) plně invalidním následkem pracovního úrazu.

§ 39

(1) Pojištěnec je plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

- a) poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, nebo
- b) je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.

(2) Pojištěnec není plně invalidní, jestliže vykonává samostatnou výdělečnou činnost, s výjimkou samostatné výdělečné činnosti vykonávané za zcela mimořádných podmínek [odstavec 1 písm. b)], nebo je výdělečně činný v cizině.

(3) Při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti pojištěnce se vychází z jeho zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření a z jeho schopnosti vykonávat práce odpovídající zachovaným tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k výdělečným činnostem, které vykonával předtím, než k takovému poklesu došlo, a k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující schopnost výdělečné činnosti pojištěnce, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, a možnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával.

(4) Způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a okruh zdravotních postižení umožňujících soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek stanoví prováděcí předpis.

²²⁾ § 3 odst. 2 písm. e) a § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu.

§ 40

(1) Potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku

- a) do 20 let méně než jeden rok,
- b) od 20 let do 22 let jeden rok,
- c) od 22 let do 24 let dva roky,
- d) od 24 let do 26 let tři roky,
- e) od 26 let do 28 let čtyři roky a
- f) nad 28 let pět roků.

(2) Potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem plné invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem plné invalidity. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se považuje za splněnou též,

- a) byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku plné invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky, nebo
- b) získá-li pojištěnec aspoň pět let doby pojištění uvedené v § 11 a v § 13 odst. 1.

(3) Pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se za dobu pojištění považuje též doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice před dosažením 18 let věku.

*Díl druhý**Výše plného invalidního důchodu*

§ 41

(1) Výše základní výměry plného invalidního důchodu činí 680 Kč měsíčně.

(2) Výše procentní výměry plného invalidního důchodu činí za každý celý rok doby pojištění 1,5 % výpočtového základu. Ustanovení § 33 odst. 2 věty druhé a třetí platí zde obdobně.

(3) Pro výši procentní výměry plného invalidního důchodu podle odstavce 2 se jako doba pojištění započítává i dopočtená doba, kterou je doba ode dne vzniku nároku na plný invalidní důchod do dosažení důchodového věku; u žen se přitom bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy, které nevychovaly žádné dítě. Dopočtená doba se však nezapočítává, jestliže plná invalidita vznikla následkem úmyslného poškození zdraví, které si pojištěnec způsobil nebo nechal způsobit, nebo poškození zdraví pojištěnce, které vzniklo jako následek jeho úmyslného trestného činu.

*Díl třetí**Plný invalidní důchod a jeho výše
v mimořádných případech*

§ 42

(1) Na plný invalidní důchod má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je plně invalidní, jestliže plná invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nemohla být účastna pojištění.

(2) Výše procentní výměry plného invalidního důchodu osoby uvedené v odstavci 1 činí 40 % všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá den, od kterého se přiznává plný invalidní důchod. Pro výši základní výměry tohoto důchodu platí § 41 odst. 1 obdobně.

(3) Plný invalidní důchod náleží pojištěnci mladšímu 28 let, který splnil podmínky nároku na plný invalidní důchod, nejméně ve výši stanovené podle odstavce 2, je-li tento důchod přiznáván před 18. rokem věku nebo je-li období od 18 let věku do vzniku nároku na plný invalidní důchod kryto dobou pojištění nebo doba, která není kryta dobou pojištění, je kratší jednoho roku; přitom se pro tyto účely za dobu pojištění považuje i celá doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, doba, po kterou byl pojištěnec veden v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, a náhradní doba pojištění, i když doba pojištění netrvala ani jeden rok.

(4) Plný invalidní důchod náleží nejméně ve výši stanovené podle odstavce 2 též pojištěnci, který ke dni vzniku nároku na tento důchod získal aspoň 15 roků doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1.

HLAVA TŘETÍ

ČÁSTEČNÝ INVALIDNÍ DŮCHOD

*Díl první**Podmínky nároku na částečný invalidní důchod*

§ 43

Pojištěnec má nárok na částečný invalidní důchod, jestliže se stal částečně invalidním

- a) a získal potřebnou dobu pojištění, nebo
- b) následkem pracovního úrazu.

§ 44

(1) Pojištěnec je částečně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %. Ustanovení § 39 odst. 3 platí zde ob-

dobně. Způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanoví prováděcí předpis.

(2) Pojištěnec je částečně invalidní též tehdy, jestliže mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky. Okruh zdravotních postižení značně ztěžujících obecné životní podmínky stanoví prováděcí předpis.

(3) Potřebná doba pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod se posuzuje podle § 40.

Díl druhý

Výše částečného invalidního důchodu

§ 45

(1) Výše základní výměry částečného invalidního důchodu činí 680 Kč měsíčně.

(2) Výše procentní výměry částečného invalidního důchodu činí za každý celý rok doby pojištění 0,75 % výpočtového základu. Výše procentní výměry částečného invalidního důchodu činí nejméně 385 Kč měsíčně. Ustanovení § 33 odst. 2 věty druhé a § 41 odst. 3 platí zde obdobně.

(3) Ustanovení § 42 odst. 3 platí přiměřeně i pro výši částečného invalidního důchodu pojištěnce mladšího 28 let, který splnil podmínky nároku na částečný invalidní důchod, je-li tento důchod přiznáván před 18. rokem věku nebo je-li období od 18 let věku do vzniku nároku na částečný invalidní důchod kryto dobou pojištění nebo doba, která není kryta dobou pojištění, je kratší jednoho roku, s tím, že procentní výměra částečného invalidního důchodu činí polovinu procentní výměry uvedené v § 42 odst. 2 větě první.

(4) Ustanovení § 42 odst. 4 platí přiměřeně i pro výši částečného invalidního důchodu pojištěnce, který ke dni vzniku nároku na tento důchod získal aspoň 15 roků doby pojištění uvedené v § 11 a v § 13 odst. 1, s tím, že procentní výměra částečného invalidního důchodu činí polovinu procentní výměry uvedené v § 42 odst. 2 větě první.

Díl třetí

Souběh částečného invalidního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti

§ 46

(1) Jestliže průměrný měsíční příjem z výdělečné činnosti (§ 47) poživatele částečného invalidního důchodu

a) nepřesahuje 66 % pojištěncova srovnatelného výměrovacího základu (§ 48), částečný invalidní důchod se vyplácí v plné výši,

b) je vyšší než 66 %, ale nepřesahuje 80 % pojištěncova srovnatelného výměrovacího základu, částečný invalidní důchod se vyplácí ve výši poloviny základní výměry a poloviny procentní výměry,

c) přesahuje 80 % pojištěncova srovnatelného výměrovacího základu, částečný invalidní důchod se nevyplácí.

(2) Jestliže poživatel částečného invalidního důchodu je výdělečně činný v cizině, částečný invalidní důchod se po dobu této výdělečné činnosti nevyplácí.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahuje na částečné invalidní důchody přiznané podle § 44 odst. 2.

§ 47

(1) Průměrný měsíční příjem z výdělečné činnosti se stanoví z úhrnu příjmů z výdělečné činnosti za období stanovené v odstavci 2; přitom se berou v úvahu pouze ty příjmy, z nichž se platí pojistné, a vylučují doby,

a) v nichž neměl pojištěnec příjem z výdělečné činnosti, pobíral dávky nemocenského pojištění nahrazující ušlý příjem, popřípadě trvaly důvody, které jsou podmínkou pro jejich poskytování,

b) kdy pojištěnec byl výdělečně činný v cizině,

c) před přiznáním částečného invalidního důchodu.

(2) Průměrný měsíční příjem z výdělečné činnosti se stanoví na základě přehledu o příjmech z výdělečné činnosti za předchozí kalendářní rok; pokud však byl částečný invalidní důchod přiznán ode dne spadajícího do období od 1. července do 31. prosince, berou se při prvním stanovení průměrného měsíčního příjmu z výdělečné činnosti po přiznání částečného invalidního důchodu v úvahu příjmy za kalendářní rok následující po kalendářním roce, v němž byl přiznán částečný invalidní důchod.

(3) Poživatel částečného invalidního důchodu je povinen do 10. dubna kalendářního roku předložit plátcí tohoto důchodu

a) přehled o příjmech v období uvedeném v odstavci 2, měl-li v tomto období pouze příjmy, které se pro účely daně z příjmů považují za příjmy ze závislé činnosti,²³⁾

b) oznámení o tom, že v období uvedeném v odstavci 2 měl příjmy dosažené výkonem samostatné výdělečné činnosti (§ 9 odst. 3), nebo

²³⁾ § 6 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona ČNR č. 35/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 259/1994 Sb. a zákona č. 149/1995 Sb.

c) oznámení o tom, že v období uvedeném v odstavci 2 neměl žádné příjmy z výdělečné činnosti.

(4) Poživatel částečného invalidního důchodu, který je povinen předložit oznámení podle odstavce 3 písm. b), je povinen předložit do 10. července plátcí důchodu přehled o příjmech v období uvedeném v odstavci 2 s uvedením, které příjmy jsou příjmy podle odstavce 3 písm. a) a které podle odstavce 3 písm. b).

(5) V přehledu podle odstavce 3 písm. a) a podle odstavce 4 se uvádějí též doby uvedené v odstavci 1 písm. a) až c), a podává-li se přehled podle odstavce 4, též výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů ze samostatné výdělečné činnosti (§ 10 odst. 1 věta druhá).

(6) Výplata částečného invalidního důchodu se podle § 46 odst. 1 písm. c) zastaví nebo výše částečného invalidního důchodu se podle § 46 odst. 1 písm. b) upraví od splátky částečného invalidního důchodu splatné v druhém kalendářním měsíci po kalendářním měsíci, v němž byl poživatel tohoto důchodu povinen předložit přehled podle odstavce 3 nebo 4.

(7) Byla-li výše částečného invalidního důchodu upravena podle § 46 odst. 1 písm. b), upraví se výše částečného invalidního důchodu podle § 46 odst. 1 písm. a) od splátky tohoto důchodu splatné v druhém kalendářním měsíci po kalendářním měsíci, v němž byl poživatel tohoto důchodu povinen předložit přehled podle odstavce 3 nebo 4, nejdříve však od splátky tohoto důchodu splatné v kalendářním měsíci, v němž byl předložen přehled podle odstavce 3 nebo 4.

(8) Byla-li výplata částečného invalidního důchodu zastavena podle § 46 odst. 1 písm. c), obnoví se výplata tohoto důchodu ve výši podle § 46 odst. 1 písm. a) nebo b) na základě předložení přehledu podle odstavce 3 písm. a) nebo odstavce 4, a to od splátky důchodu uvedené v odstavci 7.

(9) Ustanovení odstavců 3 až 5 neplatí pro poživatele částečného invalidního důchodu přiznaného ode dne spadajícího do období od 1. července do 31. prosince předchozího kalendářního roku.

§ 48

(1) Srovnatelný vyměřovací základ pojištěnce je osobní vyměřovací základ, z něhož byl částečný invalidní důchod vyměřen, vynásobený koeficientem stanoveným jako podíl všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok o dva roky předcházející rok, v němž se podle § 47 provádí kontrola pojištěncova průměrného měsíčního příjmu z výdělečné činnosti, a všeobecného vyměřovacího základu za předposlední kalendářní rok rozhodného období (§ 18). Pokud pojištěnec před přiznáním částečného invalidního důchodu měl nárok na plný invalidní nebo částečný invalidní důchod a při přiznání částeč-

ného invalidního důchodu se vycházelo z vyměřovacího základu, z něhož byl vyměřen dřívější plný invalidní nebo částečný invalidní důchod, vychází se pro účely předchozí věty z rozhodného období stanoveného pro vyměření dřívějšího plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu. Pokud rozhodné období nečiní aspoň dva kalendářní roky, stanoví se koeficient, jímž se násobí osobní vyměřovací základ, z něhož byl částečný invalidní důchod vyměřen, jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok o dva roky předcházející rok, v němž se podle § 47 provádí kontrola pojištěncova průměrného měsíčního příjmu z výdělečné činnosti, a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok o dva roky předcházející kalendářní rok, v němž byl přiznán částečný invalidní důchod.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně v případě, že důchod byl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku podle předpisů platných před 1. lednem 1996; rozhodující je přitom průměrný měsíční výdělek neomezený podle § 12 odst. 6 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, nebo podle obdobných ustanovení předchozích předpisů o sociálním zabezpečení, a rozhodné období podle těchto předpisů, z něhož byl tento průměrný měsíční výdělek zjištěn.

HLAVA ČTVRTÁ

VDOVSKÝ A VDOVECKÝ DŮCHOD

Díl první

Podmínky nároku na vdovský a vdovecký důchod

§ 49

(1) Vdova má nárok na vdovský důchod po manželovi, který

- a) byl poživatelem starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu, nebo
- b) splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

(2) Vdovec má nárok na vdovecký důchod po manželce, která splňovala podmínky uvedené v odstavci 1.

§ 50

(1) Vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela.

(2) Po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže

- a) pečuje o nezaopatřené dítě,
- b) pečuje o nezletilé dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě vyžadující mimořádnou péči nebo o zletilé dítě, které je převážně nebo úplně bezmocné,

- c) pečuje o převážně nebo úplně bezmocného svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti, nebo o takového rodiče, který je částečně bezmocný a starší 80 let,
- d) je plně invalidní, nebo
- e) dosáhla věku 55 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

(3) Dítětem podle odstavce 2 písm. a) a b) se rozumí dítě, které má po zemřelém nárok na sirotčí důchod, a dítě, které bylo v rodině zemřelého vychováváno, jde-li o vlastní (osvojené) dítě vdovy nebo bylo-li dítě aspoň jedním z nich převzato do dne smrti manžela do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

(4) Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z podmínek uvedených v odstavci 2 do pěti roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.

(5) Nárok na vdovský důchod zaniká uzavřením nového manželství. Zanikne-li nárok na vdovský důchod podle předchozí věty, náleží vdově částka ve výši 12 měsíčních splátek vdovského důchodu, na který měla vdova nárok ke dni zániku nároku na vdovský důchod; tato částka se vyplátí nejpozději do tří měsíců ode dne zániku nároku na vdovský důchod.

(6) Nárok na vdovský důchod zaniká dnem právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova úmyslně způsobila smrt manžela jako pachatelka, spolupachatelka nebo účastnice trestného činu.

(7) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně pro nárok vdovce na vdovecký důchod s tím, že věk podle odstavce 2 písm. e) činí 58 let nebo důchodový věk, je-li důchodový věk nižší.

Díl druhý

Výše vdovského a vdoveckého důchodu

§ 51

(1) Výše základní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 680 Kč měsíčně.

(2) Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 50 % procentní výměry starobního nebo plného invalidního důchodu, na který měl nebo by měl nárok manžel (manželka) v době smrti, nebo 50 % procentní výměry částečného invalidního důchodu po poživateli tohoto důchodu, který ke dni smrti nesplňoval podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod.

HLAVA PÁTÁ SIROTČÍ DŮCHOD

Díl první

Podmínky nároku na sirotčí důchod

§ 52

(1) Na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, zemřel-li

- a) rodič (osvojitel) dítěte, nebo
- b) osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, a dítě na ni bylo v době její smrti převážně odkázáno výživou, kterou nemohli ze závažných důvodů zajistit jeho rodiče,

jestliže rodič (osvojitel) nebo osoba uvedená v písmenu b) byli poživateli starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnili podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřeli následkem pracovního úrazu.

(2) Osířelé nezaopatřené dítě má za splnění podmínek stanovených v odstavci 1 nárok na sirotčí důchod po každém z rodičů (osvojitelů) nebo osobě uvedené v odstavci 1 písm. b).

(3) Nárok na sirotčí důchod nevzniká po pěstounovi nebo jeho manželovi.

(4) Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením. Pokud oboustranně osířelé dítě osvojí jen jedna osoba, zaniká nárok na ten sirotčí důchod, který náležel po osobě, kterou osvojitel nahradil. Dojde-li ke zrušení osvojení, vznikne nárok na sirotčí důchod znovu, a to ve výši, v jaké by náležel, kdyby byl vyplácen ke dni zrušení osvojení.

(5) Pro nárok na sirotčí důchod platí § 50 odst. 6 přiměřeně.

Díl druhý

Výše sirotčího důchodu

§ 53

(1) Výše základní výměry sirotčího důchodu činí 680 Kč měsíčně.

(2) Výše procentní výměry sirotčího důchodu činí 40 % procentní výměry starobního nebo plného invalidního důchodu, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti, nebo 40 % procentní výměry částečného invalidního důchodu po poživateli tohoto důchodu, který ke dni smrti nesplňoval podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod.

HLAVA ŠESTÁ SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O DŮCHODECH

Díl první

Nárok na důchod a jeho výplatu

§ 54

(1) Nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Nárok na výplatu důchodu vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu.

(3) Výše důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

§ 55

(1) Nárok na důchod nezaniká uplynutím času.

(2) Nárok na výplatu důchodu nebo jeho části zaniká, není-li dále uvedeno jinak, uplynutím tří let ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží. Lhůta podle předchozí věty neplatí po dobu řízení o důchodu a po dobu, po kterou osobě, která musela mít opatrovníka, nebyl opatrovník ustanoven.

§ 56

(1) Zjistí-li se, že

- a) nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,
- b) důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, nejvýše však tři roky nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení,
- c) důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byl přiznán nebo se vyplácí neprávem, důchod se sníží nebo odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,
- d) se změnily skutečnosti rozhodné pro vyšší důchodu nebo pro nárok na jeho výplatu, postupuje se obdobně podle ustanovení písmene b) nebo c).

(2) Byla-li výplata plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu zastavena pro nedostavení se pojištěnce ke kontrolní lékařské prohlídce nebo nepodrobení se vyšetření zdravotního stavu a zjistí-li se, že pojištěnec přestal být plně nebo částečně invalidním již před zastavením výplaty důchodu,

tento důchod nenáleží ode dne zastavení jeho výplaty. Zjistí-li se, že pojištěnec přestal být plně nebo částečně invalidním až po zastavení výplaty důchodu, důchod nenáleží ode dne, kterým pojištěnec přestal být plně nebo částečně invalidním.

(3) Jestliže poživatel částečného invalidního důchodu nepředložil přehled podle § 47 odst. 3 nebo 4 do konce kalendářního měsíce, v kterém měl tento přehled nejpozději předložit, výplata částečného invalidního důchodu se zastaví od splátky důchodu splatné v druhém kalendářním měsíci po kalendářním měsíci, v němž byl poživatel tohoto důchodu povinen předložit přehled podle § 47 odst. 3 nebo 4. Výplata částečného invalidního důchodu nenáleží od splátky důchodu uvedené v předchozí větě, jde-li o případ uvedený v § 46 odst. 1 písm. c), nebo se od této splátky upraví podle § 46 odst. 1 písm. b).

(4) Zanikl-li nárok na důchod nebo jeho výplatu, popřípadě část výplaty, pro přiznání jiného důchodu, zúčtují se částky jiného důchodu náležející ode dne jeho přiznání s částkami dosavadního důchodu vyplacenými za tutéž dobu.

(5) Po zjištění výše vyměřovacího základu pro pojistné u osob samostatně výdělečně činných podle skutečného příjmu ze samostatné výdělečné činnosti se výše důchodu přepočte se zřetelem k výši tohoto vyměřovacího základu, a to ode dne přiznání důchodu; byl-li důchod vyplácen ve vyšší nebo nižší výměře, než náleží po tomto přepočtu, vyplacené částky důchodu se zúčtují s částkami důchodu náležejícími v nové výši.

§ 57

Pro nárok na výplatu částky podle § 50 odst. 5 věty druhé platí obdobně ustanovení o nároku na důchod a jeho výplatu, s výjimkou ustanovení o podání žádosti.

Díl druhý

Souběh nároků na důchody a jejich výplatu

§ 58

Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů téhož druhu nebo na výplatu starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu, vyplácí se jen jeden důchod, a to vyšší; to však neplatí, jde-li o nárok na sirotčí důchody podle § 52 odst. 2. Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu ve stejné výši, vyplácí se důchod, který si pojištěnec zvolil. Dnem úpravy výplat důchodů pro souběh zanikají nároky na důchody, které se nevyplácejí.

§ 59

(1) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na

výplatu starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu anebo sirotčího důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry, nestanoví-li se jinak v odstavci 2 nebo 3. Podle předchozí věty se postupuje obdobně, jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu a sirotčího důchodu. Je-li výše několika důchodů stejná, krátí se podle věty první nejdříve sirotčí důchod a poté vdovský nebo vdovecký důchod. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, vyplácí se vyšší sirotčí důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a nižší sirotčí důchod se vyplácí ve výši procentní výměry; je-li výše obou sirotčích důchodů stejná, vyplácí se jeden sirotčí důchod v plné výši a druhý sirotčí důchod ve výši procentní výměry. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, považuje se pro účely vět první až třetí za sirotčí důchod úhrn sirotčích důchodů po úpravě podle věty čtvrté.

(2) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního důchodu zvýšeného za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod (§ 34 odst. 2, § 35 odst. 2 a § 36 odst. 2) a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu, odečte se pro účely posouzení výše důchodů z procentní výměry starobního důchodu zvýšení za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod, a je-li zbylá část procentní výměry starobního důchodu nižší než procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu, vyplácí se vdovský nebo vdovecký důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a starobní důchod se vyplácí ve výši zvýšení tohoto důchodu za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod a jedné poloviny zbylé části procentní výměry.

(3) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu částečného invalidního důchodu v případě uvedeném v § 46 odst. 1 písm. b) a vdovského nebo vdoveckého důchodu anebo sirotčího důchodu, vyplácí se

- a) částečný invalidní důchod ve výši jedné čtvrtiny procentní výměry a vdovský nebo vdovecký důchod anebo sirotčí důchod se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první), je-li částečný invalidní důchod bez úpravy podle § 46 odst. 1 písm. b) nižší než vdovský nebo vdovecký důchod anebo sirotčí důchod, nebo
- b) částečný invalidní důchod ve výši poloviny procentní výměry a vdovský nebo vdovecký anebo sirotčí důchod se vyplácí ve výši poloviny procentní výměry a plné základní výměry, je-li částečný invalidní důchod bez úpravy podle § 46 odst. 1 písm. b) vyšší než vdovský nebo vdovecký důchod anebo sirotčí důchod;

jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu částečného invalidního důchodu v případě uvedeném v § 46 odst. 1 písm. b) a vdovského nebo vdoveckého důchodu a sirotčího důchodu, stanoví se výše vdovského nebo vdoveckého důchodu a sirotčího důchodu nejdříve podle odstavce 1 věty druhé.

§ 60

Při úpravě důchodů pro souběh podle § 59 se vychází z výše jednotlivých důchodů po zaokrouhlení podle § 54 odst. 3; výše důchodů po úpravě pro souběh se zaokrouhluje rovněž podle § 54 odst. 3.

§ 61

(1) Vyplácí-li se poživateli důchodu důchod vypočtený se zřetelem k mezinárodní smlouvě podle poměru dob získaných v České republice k celkově získané době (dále jen „díličí důchod“), stanoví se základní výměra a procentní výměry díličího důchodu v poměru těchto dob, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva.

(2) Při úpravě díličího důchodu pro souběh podle § 59 a 60 se vychází z výše základní výměry a procentní výměry díličího důchodu po úpravě podle odstavce 1.

(3) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu více díličích důchodů, vyplácí se nejvyšší procentní výměra v plné výši a z nižších procentních výměr se vyplácí polovina; základní výměra se vyplácí jen u toho díličího důchodu, k němuž náleží vyšší základní výměra.

(4) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu díličího důchodu a jiného důchodu z českého důchodového pojištění, vyplácí se u tohoto jiného důchodu základní výměra v plné výši a základní výměra díličího důchodu se nevyplácí; z procentních výměr těchto důchodů se vyplácí v plné výši vyšší procentní výměra a nižší procentní výměra se vyplácí ve výši poloviny.

Díl třetí

Přechod nároku na důchody

§ 62

(1) Nárok na důchod nelze postoupit ani dát do zástavy.

(2) Dohodu o srážkách z důchodu lze uzavřít jen pro pohledávky na výživném a na příspěvku na výživu a na úhradu přeplatku na důchodu, a to až do částky, kterou lze srazit výkonem rozhodnutí.

(3) Pro výkon rozhodnutí srážkami z důchodu platí ustanovení zvláštního zákona o výkonu soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy.²⁴⁾

§ 63

(1) Zemřel-li oprávněný po uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění, vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné do dne smrti oprávněného postupně manželka (manžel), děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti. Podmínka žití v domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod po zemřelém.

(2) Byla-li dávka přiznána před smrtí oprávněného, vyplátí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněného, členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v odstavci 1.

(3) Nároky přecházející na osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 nejsou předmětem dědictví; předmětem dědictví se stávají, není-li těchto osob.

Díl čtvrtý

Vyplácení důchodů

§ 64

(1) Důchody se vyplácejí v hotovosti; na základě žádosti příjemce důchodu se důchod poukazuje na účet příjemce u banky v České republice.

(2) Příjemcem důchodu je oprávněný nebo jeho zákonný zástupce anebo zvláštní příjemce. Kdo je zvláštní příjemce, stanoví zvláštní zákon.²⁵⁾

§ 65

(1) Starobní, plný invalidní a částečný invalidní důchod se nevyplácí po dobu poskytování nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění (péče) z doby před vznikem nároku na důchod.

(2) Plný invalidní a částečný invalidní důchod přiznaný pro plnou invaliditu nebo částečnou invaliditu následkem úrazu (onemocnění) uvedeného v § 25 odst. 1 věty druhé se vyplácí nejdříve po skončení služby, za jejíhož výkonu došlo k tomuto úrazu (onemocnění).

§ 66

(1) Osobám, které nemají na území České republiky trvalý pobyt nebo které se na území České republiky obvykle nezdržují, se do ciziny vyplácí důchod ve výši odpovídající době pojištění a náhradní době pojištění získaným na území České republiky.

(2) Za osoby, které se na území České republiky obvykle nezdržují, se považují osoby, které v cizině pobývají v kalendářním roce po dobu alespoň 270 dnů.

HLAVA SEDMÁ ZVYŠOVÁNÍ DŮCHODŮ

§ 67

(1) Vyplácené důchody se zvýší, jestliže úhrnný index spotřebitelských cen vzrostl alespoň o 5 %. Podmínka růstu tohoto indexu se posuzuje od kalendářního měsíce, v němž byla naposledy splněna.

(2) Zvýšení se stanoví tak, aby zvýšení základní výměry důchodů i zvýšení procentní výměry každého z vyplácených důchodů odpovídalo nejméně nárůstu indexu uvedeného v odstavci 1. Jestliže ve dvou po sobě následujících kalendářních rocích před kalendářním rokem, ve kterém se důchody zvyšují podle odstavce 1, dosáhl index růstu reálné mzdy za kalendářní rok hodnoty větší než 1, zvýší se vyplácené důchody kromě zvýšení podle věty první též tak, aby v souhrnu za všechny vyplácené důchody zvýšení dosáhlo nejméně jedné třetiny průměru indexů růstu reálné mzdy za tyto kalendářní roky; přitom k růstu reálné mzdy za tyto kalendářní roky se přihlédne alespoň jednou. Zvyšují-li se vyplácené důchody v kalendářním roce podle věty první několikrát, zvýší se vyplácené důchody podle věty druhé alespoň jednou. Výše zvýšení podle věty druhé může být přitom stanovena rozdílně s přihlédnutím k roku přiznání důchodů a jejich výši.

(3) Zvýšení důchodů stanoví vláda nařízením, a to podle zásad stanovených v odstavcích 1 a 2.

(4) Indexem růstu reálné mzdy za kalendářní rok podle odstavce 2 věty druhé se rozumí podíl meziročního indexu růstu průměrné nominální mzdy za kalendářní rok a meziročního úhrnného indexu spotřebitelských cen za kalendářní rok; průměr indexů růstu reálné mzdy podle odstavce 2 věty druhé se zjišťuje jako průměr geometrický, a to s přesností na tři platná desetinná místa. Nárůst úhrnného indexu spotřebitelských cen a indexu růstu průměrné nominální mzdy se zjišťuje podle údajů Českého statistického úřadu.

²⁴⁾ § 276 a násl. občanského soudního řádu.

²⁵⁾ § 118 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 160/1995 Sb.

ČÁST PÁTÁ PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

HLAVA PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 68

O nárocích na důchody, které vznikly před 1. lednem 1996 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání, odnětí nebo změně výše těchto důchodů za dobu před 1. lednem 1996, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne s odchylkami dále uvedenými podle předpisů platných před 1. lednem 1996.

§ 69

(1) Podle tohoto zákona se od 1. ledna 1996 posuzují i nároky na důchody, jejichž podmínky stanovené tímto zákonem byly splněny před tímto dnem a nezakládaly nárok na důchody podle dříve platných předpisů, pokud není dále stanoveno jinak; za den vzniku nároku se v těchto případech považuje 1. leden 1996.

(2) Nárok na vdovský důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manžel vdovy zemřel po 31. prosinci 1990.

(3) Nárok na vdovecký důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manželka vdovce zemřela po 31. prosinci 1990; pro vznik nároku se nevyžaduje, aby manželka splnila ke dni smrti podmínku potřebné doby zaměstnání. Výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995.

§ 70

Důchody starobní, invalidní, částečně invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí, přiznané před 1. lednem 1996, se považují za starobní, plně invalidní, částečně invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody podle tohoto zákona, a to ve výši, v níž náležely ke dni 31. prosince 1995, včetně zvýšení důchodu o pevnou částku podle zvláštních zákonů²⁶⁾ (dále jen „zvýšení o pevnou částku“), pokud se dále nestanoví jinak.

§ 71

(1) Výše starobního, plného invalidního a částečně invalidního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2005, nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4,

a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni.

(2) Získal-li pojištěnec alespoň jeden rok zaměstnání, které bylo podle předpisů platných před 1. červnem 1992 zařazeno do I. (II.) pracovní kategorie nebo do I. (II.) kategorie funkcí, postupuje se při stanovení výše starobního, plného invalidního a částečně invalidního důchodu podle odstavce 1, vznikne-li nárok na důchod v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2016.

(3) Odstavce 1 a 2 platí obdobně pro stanovení výše důchodu zjišťované pro vyměření vdovského, vdoveckého nebo sirotčího důchodu.

(4) Pro stanovení výše důchodů uvedených v odstavcích 1 a 2 podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 se použije ustanovení těchto předpisů o průměrném měsíčním výdělku, včetně určení rozhodného období pro jeho výpočet, o výši důchodu a o nejvyšší a nejnižší výměře důchodu, s výjimkou ustanovení o úpravě důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, a s výjimkou ustanovení umožňujícího na základě žádosti pojištěnce požádat po 31. prosinci 1990 o vyměření výše důchodu podle předpisů platných před 1. říjnem 1988; přitom při určení výdělků za dobu po 31. prosinci 1995 se postupuje podle § 16 odst. 3 a 4.

(5) Ke starobnímu, plnému invalidnímu a částečně invalidnímu důchodu přiznanému po 31. prosinci 1995, na který vznikl nárok před 1. lednem 1996, náleží ode dne přiznání zvýšení podle § 2 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995; to však neplatí, stanoví-li se výše starobního důchodu podle § 72 odst. 1.

HLAVA DRUHÁ JEDNOTLIVÉ DRUHY DÁVEK

Starobní důchod

§ 72

(1) Výše starobního důchodu pojištěnců, kteří splnili podmínky pro nárok na tento důchod před 1. lednem 1996, jsou po vzniku nároku na tento důchod nepřetržitě zaměstnání ke dni 31. prosince 1995 a nepobírali tento důchod ani jeho část, se stanoví podle předpisů platných po 31. prosinci 1995. Tato výše však nesmí být nižší než výše stanovená podle předpisů platných před 1. lednem 1996; ustanovení § 71 odst. 1, 2 a 4 platí zde obdobně.

(2) Nárok na starobní důchod podle tohoto zákona nevznikne, byl-li před 1. lednem 1996 přiznán starobní důchod, s výjimkou starobního důchodu při-

²⁶⁾ Zákon č. 183/1994 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995. Zákon č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995.

znaného podle zákona č. 39/1994 Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti.

§ 73

(1) Starobní důchody včetně důchodů přiznaných podle zákona č. 39/1994 Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti, nebo podle předchozích obdobných předpisů (dále jen „předčasně poskytované starobní důchody“), přiznané před 1. lednem 1996, se po dobu další výdělečné činnosti konané po vzniku nároku na tento důchod vyplácejí po 31. prosinci 1995 za podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Jestliže poživatel starobního důchodu nesplňuje ke dni 1. ledna 1996 podmínky uvedené v § 37 a v době předcházející splátce důchodu splatné v březnu 1996 nedovrší věk, od něhož se mu podle § 37 vyplácí starobní důchod bez omezení, je poživatel tohoto důchodu povinen tuto skutečnost oznámit plátcí důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ohlašovací povinnost podle předchozí věty nemá poživatel starobního důchodu, jestliže ukončí výdělečnou činnost (samostatnou výdělečnou činnost) v době předcházející splátce důchodu splatné v březnu 1996.

(3) Ohlašovací povinnost podle odstavce 2 má i zaměstnavatel poživatele důchodu uvedeného v odstavci 2.

(4) Výplata důchodu v případech uvedených v odstavci 2 nenáleží od splátky důchodu splatné v březnu 1996, je-li poživatel starobního důchodu výdělečně činný.

§ 74

Nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v II. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2016.

§ 75

Předčasně poskytovaný starobní důchod přiznaný před 1. lednem 1996 se považuje za starobní důchod uvedený v § 30 s tím, že nárok poživatele předčasně poskytovaného starobního důchodu přiznaného od 21. března 1994 do 31. prosince 1995 na přepočtený starobní důchod do dosažení potřebného věku stanoveného pro vznik nároku na starobní důchod zůstává zachován; tento věk se posuzuje podle tohoto zákona. Výše tohoto důchodu při tomto přepočtu se stanoví podle tohoto zákona s tím, že ustanovení § 71 odst. 1 a 4 platí zde obdobně; zvýšení starobního důchodu za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se však stanoví podle tohoto zákona.

§ 76

(1) Nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, zůstávají zachovány do 31. prosince 2000. Výše starobního důchodu podle věty první se stanoví podle tohoto zákona s tím, že pro výši a výplatu tohoto důchodu platí § 37 a § 71 odst. 1 a 4 obdobně.

(2) Poživatel starobního důchodu přiznaného podle odstavce 1 nemá nárok na starobní důchod podle tohoto zákona.

§ 77

Při zvýšení starobního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996 za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se za výpočtový základ považuje průměrný měsíční výdělek, z něhož byl tento důchod vyměřen.

Plný invalidní a částečný invalidní důchod

§ 78

Poživateli plného invalidního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996, který ke dni 31. prosince 1995 dosáhl aspoň věku o deset let nižšího, než je jeho důchodový věk stanovený podle tohoto zákona [§ 32, 74, 76 a § 94 písm. a)], lze odejmout tento důchod nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1997, a to jen za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1996, jestliže byl tento plný invalidní důchod přiznán pro invaliditu způsobenou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, pro který jeho poživatel mohl vykonávat soustavné zaměstnání, avšak jen zcela nepřiměřeně jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního zaměstnání.

§ 79

Jestliže poživatel plného invalidního důchodu přiznaného před 1. lednem 1996 vykonává po 31. prosinci 1995 výdělečnou činnost v cizině nebo samostatnou výdělečnou činnost, s výjimkou samostatné výdělečné činnosti vykonávané za zcela mimořádných podmínek [§ 39 odst. 1 písm. b) a odst. 2], je povinen tuto skutečnost oznámit plátcí důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ustanovení § 73 odst. 2 věta druhá, odst. 3 a 4 platí zde přiměřeně.

§ 80

U částečného invalidního důchodu přiznaného před 1. červencem 1995 se posuzuje v roce 1996 výplata tohoto důchodu podle § 46 na základě průměrného měsíčního příjmu z výdělečné činnosti zakládající účast na pojištění poživatele tohoto důchodu, kterého

dosáhl v roce 1995; přitom se nepřihlíží k příjmům před přiznáním částečného invalidního důchodu. Do doby uvedené v § 47 odst. 6 a 7 se považuje podmínka výplaty částečného invalidního důchodu ve výši podle § 46 odst. 1 písm. a) za splněnou.

§ 81

Je-li poživatel částečného invalidního důchodu, s výjimkou částečného invalidního důchodu uvedené v § 44 odst. 2 přiznaného před 1. lednem 1996, výdělečně činný po 31. prosinci 1995 v cizině, je povinen tuto skutečnost oznámit plátcí důchodu do osmi dnů ode dne účinnosti tohoto zákona. Ustanovení § 73 odst. 2 věta druhá, odst. 3 a 4 platí zde přiměřeně.

Důchod vdovský a vdovecký

§ 82

(1) Byl-li vdovský důchod přiznán před 1. lednem 1996 a ke dni 1. ledna 1996 vdova nesplňuje žádnou z podmínek stanovenou tímto zákonem, zůstává nárok na vdovský důchod zachován, pokud jsou splněny podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995.

(2) Došlo-li k zániku nároku na vdovský důchod před 1. lednem 1996, vznikne nárok na vdovský důchod znovu, splní-li se po 31. prosinci 1995 podmínky nároku na vdovský důchod stanovené předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995, a to ve lhůtě a ve výši stanovené těmito předpisy.

(3) Vdovský důchod podle odstavců 1 a 2 se považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona s tím, že nárok na vdovský důchod zanikne, nebude-li vdova splňovat podmínky nároku na tento důchod stanovené tímto zákonem ani předpisy platnými ke dni 31. prosince 1995.

§ 83

Vdově, která po 31. prosinci 1995 splňuje podmínky nároku na vdovský důchod a již není vdovský důchod vyplácen ke dni 31. prosince 1995 pro souběh s příjmem nebo je jí z tohoto důvodu vyplácen vdovský důchod v nižší částce, se na žádost začne vyplácet vdovský důchod nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1996, a to ve výši odpovídající měsíční částce, která by náležela ke dni 31. prosince 1995, po přičtení všech zvýšení, na která vznikl nárok do tohoto dne, včetně zvýšení o pevnou částku, pokud by toto zvýšení náleželo k vdovskému důchodu ke dni 31. prosince 1995.

§ 84

(1) Vdovský důchod vdovy, jejíž manžel zemřel po 31. prosinci 1990 a které byl podle předpisů platných před 1. lednem 1996 přiznán tento důchod ve výši výživného proto, že nežila s manželem delší dobu před

jeho smrti ve společné domácnosti a jejíž manželství přestalo plnit svou společenskou funkci, se na žádost nejdříve od splátky důchodu splatné v lednu 1996 stanoví ve výši, v jaké by náležel bez takového omezení ke dni 31. prosince 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996. Nárok na úpravu výše vdovského důchodu vzniká i v případě, že vdovský důchod nebyl vyplácen pro souběh s příjmem.

(2) Vdovský důchod rozvedené ženy náležející ke dni 31. prosince 1995 se po tomto datu považuje za vdovský důchod podle tohoto zákona; ustanovení § 82 platí obdobně.

§ 85

Došlo-li k zániku nároku na vdovský nebo vdovecký důchod před 1. lednem 1996 nebo došlo-li k zániku nároku na takové důchody po 31. prosinci 1995, ale jde o důchody, které byly přiznány podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a osoba splnila některou z podmínek nároku na vdovský nebo vdovecký důchod stanovenou tímto zákonem do pěti let od zániku nároku na takový důchod, vznikne nárok na vdovský nebo vdovecký důchod za podmínek podle tohoto zákona, pokud již nevznikl nárok na vdovský důchod podle § 82 odst. 2; přitom výše vdovského důchodu se stanoví podle tohoto zákona a výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995.

Sirotčí důchod

§ 86

Došlo-li k zániku nároku na sirotčí důchod před 1. lednem 1996 nebo došlo-li k zániku nároku na sirotčí důchod po 31. prosinci 1995, ale sirotčí důchod byl přiznán podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a po 31. prosinci 1995 se splní některá z podmínek stanovených v § 52, vznikne nárok na sirotčí důchod za podmínek a ve výši podle tohoto zákona.

§ 87

Dojde-li po 31. prosinci 1995 k osvojení dítěte, které pobírá sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte přiznaný podle předpisů platných před 1. lednem 1996, považuje se za procentní výměru sirotčího důchodu po jednom z rodičů polovina procentní výměry sirotčího důchodu oboustranně osiřelého dítěte.

§ 88

Sirotčí důchod vyplácený podle předpisů platných před 1. lednem 1996 do vlastních rukou pojištěnci, který ke dni 1. ledna 1996 nenabyl zletilosti, se vyplácí do jeho rukou i nadále; po dobu výplaty tohoto důchodu má tento pojištěnec způsobilost uvedenou v § 3 odst. 2.

§ 89

Důchod za výsluhu let

(1) Důchod za výsluhu let přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 1995, považuje od 1. ledna 1996 za částečný invalidní důchod, a jestliže jeho poživatel dosáhl ke dni 31. prosince 1995 důchodového věku uvedeného v § 32 odst. 1, za starobní důchod.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 se za základní výměru důchodu považuje částka 680 Kč měsíčně a za procentní výměru důchodu se považuje zbylá část důchodu za výsluhu let. Částečný invalidní důchod uvedený v odstavci 1 se v roce 1996 podle § 46 odst. 1 písm. b) a c) neupravuje.

(3) Částečný invalidní důchod podle odstavce 1 nelze odejmout; ustanovení o souběhu částečného invalidního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti (§ 46 až 48) a ustanovení o souběhu nároků na důchody a jejich výplatu (§ 58 až 61) nejsou přitom dotčena.

§ 90

Důchod manželky

(1) Důchod manželky přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se považuje od 1. ledna 1996 za

- a) starobní důchod, jestliže jeho poživatelka dosáhla ke dni 31. prosince 1995 věku aspoň 65 let, nebo
- b) plný invalidní důchod, jestliže jeho poživatelka nedosáhla tohoto věku.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se za základní výměru důchodu považuje zvýšení důchodu manželky o pevnou částku a za procentní výměru důchodu se považuje výše důchodu manželky bez zvýšení o pevnou částku.

(3) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na důchod manželky zaniká.

(4) Důchody uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo b) vyplácí orgán, který vyplácel důchod manželky.

§ 91

Sociální důchod

(1) Sociální důchod přiznaný podle předpisů platných před účinností tohoto zákona se ve výši, v jaké náležel ke dni 31. prosince 1995, považuje od 1. ledna 1996 za

- a) starobní důchod, jestliže jeho poživatel dosáhl ke dni 31. prosince 1995 věku aspoň 65 let, nebo
- b) plný invalidní důchod, jestliže jeho poživatel nedosáhl tohoto věku.

(2) U důchodů uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se za základní výměru důchodu považuje částka

680 Kč měsíčně a za procentní výměru důchodu se považuje zbylá část sociálního důchodu.

(3) Vyplácí-li se sociální důchod ke dni 31. prosince 1995 spolu s jiným důchodem, slučuje se od 1. ledna 1996 tento jiný důchod bez zvýšení o pevnou částku s procentní výměrou (odstavec 2) důchodu uvedeného v odstavci 1 písm. a) nebo b) a nárok na tento jiný důchod sloučením zaniká.

(4) Byl-li ke dni 31. prosince 1995 na sociální důchod vyšší než 1359 Kč měsíčně odkázán též rodinný příslušník poživatele sociálního důchodu, postupuje se přiměřeně podle § 92 odst. 2 a 3.

(5) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na sociální důchod zaniká.

§ 92

Úprava důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu

(1) Byl-li starobní, plný invalidní, vdovský, vdovecký nebo sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce podle předpisů platných před 1. lednem 1996, slučuje se částka zvýšení odpovídající této úpravě důchodu dnem 1. ledna 1996 s tímto důchodem. Je-li důchodci vypláceno současně více důchodů, slučuje se částka zvýšení odpovídající uvedené úpravě s důchodem starobním, plným invalidním nebo částečným invalidním, a jde-li o poživatele vdovského nebo vdoveckého důchodu, který nemá nárok na žádný z uvedených důchodů a náleží mu současně sirotčí důchod, slučuje se s důchodem vdovským nebo vdoveckým.

(2) Byl-li starobní nebo invalidní důchod upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce a jeho rodinného příslušníka, který je poživatelem důchodu, slučuje se s důchodem podle odstavce 1 polovina částky odpovídající tomuto zvýšení, pokud rodinným příslušníkem důchodce není nezaopatřené dítě, a druhá polovina částky zvýšení se dnem 1. ledna 1996 slučuje s důchodem tohoto rodinného příslušníka. Jestliže rodinným příslušníkem důchodce je nezaopatřené dítě, slučuje se s důchodem poživatele takto upraveného důchodu celá částka zvýšení z důvodu jediného zdroje příjmu, a to způsobem uvedeným v odstavci 1.

(3) Byl-li starobní nebo invalidní důchod upraven ke dni 31. prosince 1995 proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce a jeho rodinného příslušníka, který není poživatelem důchodu, a částka zvýšení podle odstavce 1 činí aspoň 680 Kč měsíčně, vzniká tomuto rodinnému příslušníku, pokud není nezaopatřeným dítětem, nárok na starobní nebo plný invalidní důchod podle podmínek stanovených v § 91 odst. 1; částka zvýšení ve výši 680 Kč měsíčně se přitom stává

základní výměrou důchodu rodinného příslušníka a částka zvýšení přesahující 680 Kč měsíčně se ve výši jedné poloviny stává procentní výměrou důchodu rodinného příslušníka a ve výši druhé poloviny se přičítá k procentní výměře důchodu poživatele důchodu, je-li muž byl důchod upraven podle odstavce 1. Důchod, na který vznikl rodinnému příslušníku nárok podle věty první, vyplácí orgán, který dosud vyplácel důchod upravený proto, že byl jediným zdrojem příjmu důchodce. Pokud částka zvýšení podle odstavce 1 nedosahuje 680 Kč měsíčně nebo rodinným příslušníkem důchodce je nezaopatřené dítě, slučuje se s důchodem poživatele důchodu upraveného podle odstavce 1 celá částka zvýšení z důvodu jediného zdroje příjmu, a to způsobem uvedeným v odstavci 1.

(4) Dnem účinnosti tohoto zákona nárok na zvýšení důchodu z důvodu jediného zdroje příjmu zaniká.

§ 93

Souběh nároků na důchody

(1) Došlo-li při souběhu nároků na výplatu důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 1996 k omezení úhrnu vyplácených důchodů nejvyššími výměrami stanovenými pevnými částkami a po 31. prosinci 1995 zanikne nárok na některý z důchodů, a tím odpadne důvod pro takový souběh důchodů, začne se důchod, byla-li jeho výše takto omezena nebo nebyl-li vyplácen pro souběh s jiným důchodem vůbec, vyplácet ve výši, která by náležela, kdyby takový důchod byl podle předpisů platných před 1. lednem 1996 vyplácen samostatně, a to včetně všech zvýšení, která by k němu od jeho přiznání náležela, jestliže to tyto předpisy umožňovaly.

(2) Souběh nároků na výplatu důchodů, k němuž došlo před 1. lednem 1996 nebo k němuž nedošlo proto, že se důchod nevyplácel, avšak nárok na důchod trval, se posuzuje po 31. prosinci 1995 podle předpisů platných před 1. lednem 1996, a to i když po 31. prosinci 1995 dojde k zániku nároku na výplatu na některý z těchto důchodů, pokud nárok na tento důchod trval. Zvýšení starobního důchodu za dobu pojištění po vzniku nároku na tento důchod po 31. prosinci 1995 se však stanoví podle tohoto zákona.

§ 94

Nároky účastníků odboje

Pojištěncům, které předpisy platné ke dni 31. prosince 1995 považovaly za účastníky odboje, se pro nároky na důchody vzniklé po 31. prosinci 1995 zachovává nárok na

- a) snížení věkové hranice pro nárok na starobní důchod,

- b) zvýšení starobního a invalidního důchodu o pevné částky za každý započatý rok odbojové činnosti,
- c) stanovení nejnižší výměry důchodu v pevných částkách,

a to v rozsahu a za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1996; zvýšení o pevné částky podle písmene b) se přitom přičítá k procentní výměře důchodu.

§ 95

Výše důchodu vypláceného do ciziny

Byly-li při vyměření důchodu podle předpisů platných před 1. lednem 1996 započteny i doby zaměstnání (pojištění) před 1. květnem 1990, studia po 30. dubnu 1990 a náhradní doby, pokud uvedené doby byly získány v cizině, sníží se procentní výměra důchodu o částku rovnající se částce důchodu za doby získané v cizině a základní výměra důchodu se sníží v tom procentním poměru, v jakém byla snížena procentní výměra důchodu, jestliže se poživatel takového důchodu vystěhuje po 31. prosinci 1995 do státu, s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení.

§ 96

Další dávky poskytované důchodcům

Dávky uvedené v § 184 vyhlášky Federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, a příplatky k důchodům členů zemědělských družstev se vyplatí naposledy za měsíc prosinec 1995; dnem účinnosti tohoto zákona nárok na ně zaniká. Poživatelům těchto dávek nebo příplatků náleží jednorázová částka ve výši odpovídající dvacetičtyřnásobku měsíční částky dávky nebo příplatku, v jaké náležely ke dni 31. prosince 1995.

§ 97

Výplata jednorázových částek

Jednorázové částky náležející podle § 96 se vyplatí na žádost do tří měsíců ode dne jejího podání; pro nárok na výplatu těchto částek platí obdobně ustanovení o nároku na důchod a jeho výplatu, s výjimkou ustanovení o podání žádosti.

§ 98

Příplatek k důchodu

Příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 a 8 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., a podle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění zákona č. 267/1992 Sb., přiznaný po 31. prosinci 1995, se slučuje s procentní výměrou důchodu, ke kterému náleží, a tvoří s důchodem nadále jeden celek. Zánikem nároku na důchod, s nímž byl příplatek k důchodu sloučen, však není dotčen nárok na tento příplatek.

HLAVA TŘETÍ
ZÁKLADNÍ A PROCENTNÍ VÝMĚRA
DŮCHODŮ PŘÍZNANÝCH PODLE
PŘEDPISŮ PLATNÝCH PŘED
1. LEDNEM 1996

§ 99

(1) Zvýšení o pevnou částku se u důchodu přiznaného podle předpisů platných před 1. lednem 1996 považuje za základní výměru důchodu (§ 4 odst. 2 věta první).

(2) Výše důchodu přiznaného podle předpisů platných před 1. lednem 1996 bez zvýšení o pevnou částku se považuje za procentní výměru důchodu (§ 4 odst. 2 věta první).

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí i pro důchody přiznané podle § 71 a § 72 odst. 1 věty druhé podle předpisů platných před 1. lednem 1996.

(4) Pobírá-li důchodce ke dni 1. ledna 1996 více důchodů, považuje se základní výměra uvedená v odstavci 1 za základní výměru starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu; za základní výměru vdovského nebo vdoveckého důchodu se považuje, jen jde-li o souběh tohoto důchodu se sirotčím důchodem.

§ 100

Procentní výměra plných invalidních důchodů přiznaných před 1. lednem 1996 osobám uvedeným v § 42 odst. 1, která nedosahuje výše stanovené podle § 42 odst. 2, se upraví bez žádosti na tuto výši od splátky důchodu splatné po 31. prosinci 1995; přitom se pro tyto účely považuje za přiznání tohoto důchodu 1. leden 1996.

§ 101

U dílčích důchodů přiznaných před 1. lednem 1996 se za základní výměru považuje zvýšení o pevnou částku.

HLAVA ČTVRTÁ
ÚČAST NA POJIŠTĚNÍ NĚKTERÝCH OSOB
A HODNOCENÍ NĚKTERÝCH DOB

§ 102

Do 31. prosince 1998 jsou účastni pojištění interní vědečtí aspiranti; pro hodnocení účasti na pojištění

interních vědeckých aspirantů jako doby pojištění platí § 11 obdobně.

§ 103

Účast osob samostatně výdělečně činných na pojištění podle tohoto zákona vzniká nejdříve od 1. ledna 1996; účast osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob na důchodovém zabezpečení před 1. lednem 1996 se posuzuje podle předpisů platných před tímto dnem.

§ 104

Doba péče o dítě před 1. lednem 1996 se hodnotí za podmínek stanovených předpisy platnými před tímto dnem jako náhradní doba (§ 13 odst. 2) v rozsahu stanoveném tímto zákonem (§ 5 odst. 1 písm. r)]; tato doba se v rozsahu, který přesahuje náhradní dobu podle předpisů platných před 1. lednem 1996, považuje za vyloučenou dobu uvedenou v § 16 odst. 4 větě první.

ČÁST ŠESTÁ
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 105

U prezidenta republiky se pro účast na pojištění a hodnocení doby pojištění považuje za splněnou podmínka účasti na nemocenském pojištění (§ 8) a zaplacení pojistného (§ 11 odst. 1 písm. a) a odst. 2]. Za vyměřovací základ (§ 16 odst. 3) se u prezidenta republiky považuje jeho měsíční plat.²⁷⁾

§ 106

Vztah k jiným právním předpisům

Pokud je v jiných právních předpisech uveden pojem „důchodové zabezpečení“, rozumí se tím důchodové pojištění podle tohoto zákona, nevyplývá-li z povahy věci něco jiného. Ustanovení předchází větě se nevztahuje na zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a předpisy vydané k jeho provedení.

Zmocňovací ustanovení

§ 107

(1) Vláda stanoví nařízením

- a) výši všeobecných vyměřovacích základů za jednotlivé kalendářní roky (§ 17 odst. 2) před rokem 1996 a výši přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 1994 (§ 17 odst. 4), a to podle údajů Českého statistického úřadu o průměrné měsíční mzdě za tyto jednotlivé kalendářní roky,

²⁷⁾ § 6 čl. II odst. 1 zákona ČNR č. 10/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1993, o změně a doplnění některých zákonů České národní rady a některých dalších předpisů.

b) které nemoci se považují za nemoci z povolání, a seznam těchto nemocí.

(2) Vláda zvýší nařízením částky uvedené v § 15 nebo částky uvedené v § 15 naposledy zvýšené nařízením vlády, pokud od posledního stanovení těchto částek byly procentní výměry vyplácených důchodů zvýšeny aspoň o 5 %. Zvýšení těchto částek se provádí od 1. ledna, a to tak, že tyto částky se zvýší nejméně o třetinu procent, o něž byly zvýšeny procentní výměry vyplácených důchodů v období od posledního stanovení těchto částek, nejvýše však o tato procenta. Pokud v období od posledního stanovení těchto částek byly procentní výměry vyplácených důchodů zvýšeny vícekrát, vychází se pro účely předchozích vět z celkového procentního zvýšení těchto výměr v tomto období.

(3) Vláda zvýší nařízením částky základní výměry důchodů uvedené v § 33 odst. 1, § 41 odst. 1, § 45 odst. 1, § 51 odst. 1 a § 53 odst. 1, pokud byly zvýšeny základní výměry vyplácených důchodů, a to o částky, o které byly zvýšeny základní výměry vyplácených důchodů.

(4) Vláda může nařízením stanovit, že pro účast některých skupin osob na pojištění podle § 6 odst. 2 se považuje podmínka trvání doby pojištění aspoň jeden rok za splněnou.

§ 108

(1) Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví vyhláškou,

- a) co se považuje za částečnou, převážnou a úplnou bezmocnost, kdy se podmínka osobní péče o blízké bezmocné osoby považuje za splněnou, a které dítě se považuje za dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči,
- b) okruh dob, které se též započítávají do potřebné doby péče o dítě pro splnění podmínky výchovy dítěte pro nárok na starobní důchod, a kdy se tato podmínka považuje rovněž za splněnou,
- c) co se považuje za soustavnou výdělečnou činnost, způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti výdělečné činnosti pro účely plné a částečné invalidity a okruh zdravotních postižení umožňujících soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek a zdravotních postižení značně ztěžujících obecné životní podmínky,
- d) co se rozumí výdělečnou činností v cizině.

(2) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí může vyhláškou stanovit, které další studium, popřípadě výuka, se pro účely důchodového pojištění považuje z důvodu svého rozsahu a úrovně za studium na středních nebo vysokých školách.

§ 109

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. § 1 odst. 3 a 4, § 2 odst. 2 až 4, § 6, § 7 písm. a), § 8 až 52, § 54 až 69, § 73 odst. 4, v § 94 odst. 1 slova „důchodového zabezpečení a“, § 98, § 100, § 102 odst. 1 část věty první za středníkem, v § 104 odst. 2 slova „důchodového zabezpečení“, § 110, § 122 odst. 1 až 5, § 129 až 141, v § 145 odst. 6 slova „§ 122 odst. 1 až 3 a 5 a“, § 146 až 175, v § 177a odst. 1 slova „§ 6 odst. 2 a 3, § 8 odst. 1, § 9 odst. 2, § 12 odst. 2, 3 a 7, § 19 odst. 3, § 23 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41 odst. 2, § 44 odst. 2, § 48 odst. 2, § 54 odst. 9, § 59 odst. 3“, slova „§ 100 odst. 2“ a slova „§ 120 odst. 7, § 131 odst. 3 a § 142 odst. 5“ a v § 177a odst. 2 slova „kteří občané mají v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako pracovníci v pracovním poměru, bližší podmínky jejich účasti na tomto zabezpečení, které další doby se považují za doby zaměstnání a náhradní doby, co se považuje za dobu zaměstnání v cizině, které osoby se považují za blízké osoby, co se považuje za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, za zvlášť ulehčené pracovní podmínky a mimořádné podmínky pro nárok na invalidní a částečný invalidní důchod, podstatný pokles výdělku a bližší úpravu jednotlivých podmínek invalidity a částečné invalidity, úpravu srovnatelného výdělku o přepočítací koeficient“, slova „kdy je občan částečně, převážně nebo úplně bezmocný“ a slova „a podmínky poskytování úrazových důchodů, zaopatřovacích požitků vojenských a válečných poškozců, přídatku za zranění a příspěvků přiznaných podle § 6 zákona č. 16/1947 Sb., které byly přiznány podle předpisů platných před 1. lednem 1957“ zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 1/1991 Sb., zákona č. 46/1991 Sb., zákona č. 306/1991 Sb., zákona České národní rady č. 482/1991 Sb., zákona č. 578/1991 Sb., zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., zákona č. 235/1992 Sb., zákona České národní rady č. 589/1992 Sb., zákona České národní rady č. 37/1993 Sb., zákona č. 84/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 266/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 182/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb. a zákona č. 118/1995 Sb.,
2. § 24 odst. 3 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění zákona č. 118/1995 Sb.,
3. zákon č. 46/1991 Sb., o zvyšování důchodů, ve znění zákona České národní rady č. 37/1993 Sb.,
4. zákon č. 246/1991 Sb., o druhém zvýšení důchodů v roce 1991,
5. zákon č. 116/1992 Sb., o zvýšení důchodů v roce 1992,

6. zákon České národní rady č. 547/1992 Sb., o zvýšení důchodů v roce 1993,
7. zákon č. 255/1993 Sb., o druhém zvýšení důchodů v roce 1993 a o zvýšení důchodů přiznávaných v roce 1994, ve znění zákona č. 183/1994 Sb.,
8. čl. V zákona č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení,
9. zákon č. 39/1994 Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti,
10. zákon č. 41/1994 Sb., o zvýšení důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, a sociálních důchodů,
11. zákon č. 183/1994 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1994 a v roce 1995, ve znění zákona č. 76/1995 Sb., s výjimkou § 14,
12. zákon č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995,
13. nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 231/1990 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a hranic nízkých důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu,
14. nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 257/1990 Sb., o přechodném snížení výše pojistného na sociální zabezpečení pro osoby vykonávající uměleckou činnost.

§ 110

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1996.

Uhde v. r.

Havel v. r.

Klaus v. r.

156

VYHLÁŠKA

České národní banky

ze dne 7. července 1995

o vydání zlatých mincí po 1000 Kč

Česká národní banka stanoví podle § 22 písm. a) zákona České národní rady č. 6/1993 Sb., o České národní bance:

§ 1

(1) Dnem 4. října 1995 se vydávají do oběhu zlaté mince s námětem „Koruna česká“ po 1000 Kč (dále jen „mince 1000 Kč“).

(2) Mince 1000 Kč se razí ze zlata o ryzosti 999,9. Hmotnost mince 1000 Kč je 3,111 g, její průměr 16 mm a síla 1,1 mm. Hrana mince 1000 Kč je vroubkovaná. Při ražbě mince 1000 Kč je povolena odchylka v průměru nahoru i dolů 0,2 mm, v síle nahoru i dolů 0,15 mm, v hmotnosti nahoru 0,031 g a v ryzosti zlata nahoru 0,01 %.

(3) Mince 1000 Kč může být ražena též ve zvláštním provedení určeném pro sběratelské účely s leštěným polem mince a matovým reliéfem a s hladkou hranou. Pro ražbu mince 1000 Kč ve zvláštním provedení jsou stanoveny stejná ryzost, průměr, hmotnost a síla mince a stejné povolené odchylky jako u mince 1000 Kč v běžném provedení.

§ 2

(1) Na líci mince 1000 Kč je ve střední části slezská orlice. Na mezikruží, zevnitř ohraničeném linkou a perlovcem, je v neuzavřeném opisu název státu

„ČESKÁ REPUBLIKA“. Pod slezskou orlicí je ohraničení mezikruží přerušeno označením nominální hodnoty mince se zkratkou peněžní jednotky ve dvou řádcích „1000 Kč“. Letopočet ražby mince je umístěn rozděleně pod křídly slezské orlice tak, že první dvoučíslí letopočtu je vlevo a druhé dvoučíslí vpravo. Značka mincovny, která minci 1000 Kč razila, je umístěna vpravo dole mezi drápy orlice a ohraničením mezikruží.

(2) Na rubu mince 1000 Kč je ve střední části motiv rubové strany třídukátu slezských stavů z roku 1621 s čtyřřádkovým nápisem „MONETA AVREA SILESIAE 12 1/2 TALE“. Pod ním je v jednom řádku označení ryzí hmotnosti mince v trojských uncích s označením hmotnostní jednotky „1/10 OZ“ a označení kovu mince a jeho ryzosti „Au 999,9“. Na mezikruží, zevnitř ohraničeném linkou a perlovcem, je v horní části v neuzavřeném opisu text „KORUNA ČESKÁ“, vyjadřující námět mince. Ve spodní části mezikruží je drobný rostlinný dekor se čtverečky na obou krajích. Autorem návrhu mince 1000 Kč je akademický sochař Vladimír Oppl. Iniciály jeho jména „VO“ jsou umístěny při spodním okraji mince uprostřed rostlinného motivu.

§ 3

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 15. září 1995.

Guvernér:

Ing. Tošovský v. r.

157

VYHLÁŠKA

České národní banky

ze dne 7. července 1995

o vydání zlatých mincí po 2500 Kč

Česká národní banka stanoví podle § 22 písm. a) zákona České národní rady č. 6/1993 Sb., o České národní bance:

§ 1

(1) Dnem 4. října 1995 se vydávají do oběhu zlaté mince s námětem „Koruna česká“ po 2500 Kč (dále jen „mince 2500 Kč“).

(2) Mince 2500 Kč se razí ze zlata o ryzosti 999,9. Hmotnost mince 2500 Kč je 7,777 g, její průměr 22 mm a síla 1,45 mm. Hrana mince 2500 Kč je vroubkovaná. Při ražbě mince 2500 Kč je povolena odchylka v průměru nahoru i dolů 0,2 mm, v síle nahoru i dolů 0,15 mm, v hmotnosti nahoru 0,031 g a v ryzosti zlata nahoru 0,01 %.

(3) Mince 2500 Kč může být ražena též ve zvláštním provedení určeném pro sběratelské účely s leštěným polem mince a matovým reliéfem a s hladkou hranou. Pro ražbu mince 2500 Kč ve zvláštním provedení jsou stanoveny stejná ryzost, průměr, hmotnost a síla mince a stejné povolené odchylky jako u mince 2500 Kč v běžném provedení.

§ 2

(1) Na líci mince 2500 Kč je ve střední části moravská orlice. Na mezikruží, zevnitř ohraničeném

linkou a perlovcem, je v neuzavřeném popisu název státu „ČESKÁ REPUBLIKA“. Pod moravskou orlicí je ohraničení mezikruží přerušeno označením nominální hodnoty mince se zkratkou peněžní jednotky ve dvou řádcích „2500 Kč“. Letopočet ražby mince je umístěn u spodního okraje mince. Značka mincovny, která minci 2500 Kč razila, je umístěna symetricky po obou stranách zkratky peněžní jednotky.

(2) Na rubu mince 2500 Kč je ve střední části motiv rubové strany tolaru moravských stavů z roku 1620 s viničným sloupem. Po levé straně viničného sloupu je označení ryzí hmotnosti mince v trojských uncích s označením hmotnostní jednotky „1/4 OZ“, po pravé straně označení kovu mince a jeho ryzosti „Au 999,9“. Na mezikruží, zevnitř neúplně ohraničeném linkou a perlovcem, je v neuzavřeném popisu text „KORUNA ČESKÁ“, vyjadřující námět mince. Text je doplněn drobným dekorem v podobě šesticípých hvězdiček. Autorem návrhu mince 2500 Kč je akademický sochař Vladimír Oppl. Inicialy jeho jména „VO“ jsou umístěny při spodním okraji mince vpravo od paty viničného sloupu.

§ 3

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 15. září 1995.

Guvernér:

Ing. Tošovský v. r.

158

VYHLÁŠKA

České národní banky

ze dne 7. července 1995

o vydání zlatých mincí po 5000 Kč

Česká národní banka stanoví podle § 22 písm. a) zákona České národní rady č. 6/1993 Sb., o České národní bance:

§ 1

(1) Dnem 4. října 1995 se vydávají do oběhu zlaté mince s námětem „Koruna česká“ po 5000 Kč (dále jen „mince 5000 Kč“).

(2) Mince 5000 Kč se razí ze zlata o ryzosti 999,9. Hmotnost mince 5000 Kč je 15,553 g, její průměr 28 mm a síla 1,75 mm. Hrana mince 5000 Kč je vroubkovaná. Při ražbě mince 5000 Kč je povolena odchylka v průměru nahoru i dolů 0,2 mm, v síle nahoru i dolů 0,15 mm, v hmotnosti nahoru 0,047 g a v ryzosti zlata nahoru 0,01 %.

(3) Mince 5000 Kč může být ražena též ve zvláštním provedení určeném pro sběratelské účely s leštěným polem mince a matovým reliéfem a s hladkou hranou. Pro ražbu mince 5000 Kč ve zvláštním provedení jsou stanoveny stejná ryzost, průměr, hmotnost a síla mince a stejné povolené odchylky jako u mince 5000 Kč v běžném provedení.

§ 2

(1) Líc mince 5000 Kč je výtvarně zpracován do podoby středověké mince vyražené do plechu tvaru kosočtverce, tak zvané klipy (dále jen „klipa“). Ve

střední části je český lev. Na mezikruží, zevnitř ohraničeném linkou a perlovcem, zvnějšku perlovcem, je v horní části v neuzavřeném opisu název státu „ČESKÁ REPUBLIKA“. Ve spodní části mezikruží je číselné vyjádření nominální hodnoty mince „5000“. Mezi názvem státu a označením nominální hodnoty mince je drobný čtvercový dekor. Zkratka peněžní jednotky „Kč“ je umístěna ve spodním rohu klipy. V horním rohu klipy je umístěn letopočet ražby mince. Značka mincovny, která minci 5000 Kč razila, je umístěna mezi zadníma nohama lva.

(2) Na rubu mince 5000 Kč je motiv rubové strany malého groše v podobě klipy z roku 1587. Články řetězu Řádu zlatého rouna kolem iniciály „R“ s korunkou jsou ve vyobrazení malého groše nahrazeny ozdobným nápisem „KORUNA ČESKÁ“, vyjadřujícím námět mince. V horním rohu klipy je umístěno označení kovu mince a jeho ryzosti „Au 999,9“, ve spodním rohu klipy je označení ryzí hmotnosti mince v trojských uncích s označením hmotnostní jednotky „1/2 OZ“. Autorem návrhu mince 5000 Kč je akademický sochař Vladimír Oppl. Inicialy jeho jména „VO“ jsou umístěny v dolním rohu klipy pod označením ryzí hmotnosti mince.

§ 3

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 15. září 1995.

Guvernér:

Ing. Tošovský v. r.

159

VYHLÁŠKA

České národní banky

ze dne 7. července 1995

o vydání zlatých mincí po 10 000 Kč

Česká národní banka stanoví podle § 22 písm. a) zákona České národní rady č. 6/1993 Sb., o České národní bance:

§ 1

(1) Dnem 4. října 1995 se vydávají do oběhu zlaté mince s námětem „Koruna česká“ po 10 000 Kč (dále jen „mince 10 000 Kč“).

(2) Mince 10 000 Kč se razí ze zlata o ryzosti 999,9. Hmotnost mince 10 000 Kč je 31,107 g, její průměr 34 mm a síla 2,3 mm. Hrana mince 10 000 Kč je vroubkovaná. Při ražbě mince 10 000 Kč je povolená odchylka v průměru nahoru i dolů 0,1 mm, v síle nahoru i dolů 0,15 mm, v hmotnosti nahoru 0,062 g a v ryzosti zlata nahoru 0,01 %.

(3) Mince 10 000 Kč může být ražena též ve zvláštním provedení určeném pro sběratelské účely s leštěným polem mince a matovým reliéfem a s hladkou hranou. Pro ražbu mince 10 000 Kč ve zvláštním provedení jsou stanoveny stejná ryzost, průměr, hmotnost a síla mince a stejné povolené odchylky jako u mince 10 000 Kč v běžném provedení.

§ 2

(1) Na lici mince 10 000 Kč je stylizovaný velký

státní znak České republiky, umístěný k hornímu okraji mince. Při okrajích mince je v neuzavřeném opisu název státu „ČESKÁ REPUBLIKA“. Pod státním znakem je označení nominální hodnoty mince se zkratkou peněžní jednotky „10 000 Kč“. Pod tímto označením je umístěn letopočet ražby mince. Značka mincovny, která minci 10 000 Kč razila, je umístěna uprostřed pod letopočtem ražby mince.

(2) Na rubu mince 10 000 Kč je vyobrazen český lev držící v předních tlapách pražský groš. Vnější část opisu na pražském groši je nahrazena textem „KORUNA ČESKÁ:“, vyjadřujícím námět mince. Pod pražským grošem je při levém okraji mince umístěna velká číslice „1“ označující hmotnost mince v troy-ských uncích. Při spodním okraji mince je v jednom řádku označení hmotnostní jednotky, trojské unce, společně s označením kovu mince a jeho ryzosti „OZ•AU•999,9“. Autorem návrhu mince 10 000 Kč je akademický sochař Jiří Harcuba. Iniciála jeho příjmení „H“ je umístěna při spodním okraji mince uprostřed.

§ 3

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 15. září 1995.

Guvernér:

Ing. Tošovský v. r.

Vydává a tiskne: Ministerstvo vnitra, odbor vydavatelství a tisku, Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 00 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 - **Redakce:** Nad štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7 - Holešovice, telefon: (02) 37 69 71 a 37 88 77, fax (02) 37 88 77 - **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků - SEVT, a. s., Pod plynojemem 93, 180 00 Praha 8, telefon (02) 663 100 71 l. 154-159, fax (02) 683 19 86. Objednávky do zahraničí (mimo Slovenské republiky) vyřizuje ARTIA-PEGAS PRESS, s. r. o., Národní 25, 111 21 Praha 1, telefon (02) 26 20 81, fax (02) 242 278 72. Objednávky v Slovenskej republike přijíma a titul distribuuje Magnet Press Slovakia, s. r. o., Grösslingova 62, 811 09 Bratislava, telefon (07) 32 30 56, kl. 54, tel./fax (07) 36 13 90 - **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha činí 1300,- Kč) - Vychází podle potřeby.

Distribuce: předplatné, jednotlivé částky na objednávku i za hotové - SEVT, a. s., Pod plynojemem 93, 180 00 Praha 8, telefon (02) 663 100 71, l. 154-159; drobný prodej v prodejnách SEVT, a. s., - Praha 5 - Smíchov, Elišky Peškové 14, tel. (02) 24 51 01 09 - Praha 4, Jihlavská 405, tel. (02) 692 82 87 - Karlovy Vary, Sokolovská 53, tel. (017) 460 72 - Brno, Česká 14, tel. (05) 422 139 62 - Ostrava, Dr. Šmerala 27, tel. (069) 22 63 42 a ve vybraných knihkupectvích. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány předplatitelům neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. Lhůta pro uplatnění reklamací je stanovena na 15 dnů od data rozeslání, po této lhůtě jsou reklamace vyřizovány jako běžné objednávky za úhradu. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právníká osoba), rodné číslo bez lomítka (fyzická osoba) a kmenové číslo předplatitele. **Podávání novinových zásilek** povoleno Ředitelstvím poštovní přepravy Praha č. j. 1173/93 ze dne 9. dubna 1993. Podávání novinových zásilek v Slovenskej republike povolené RPP Bratislava, pošta 12, č. j. 443/94 zo dňa 27. 11. 1994.